

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”Mer fritid och mindre läxor tack”

(elevcitat)

Elever, lärare och läxor

Sandra Andersson
Paula Brusk
Felicia Kovacs

LAU690

Handledare: Niklas Pramling

Examinator: Jonas Ivarsson

Rapportnummer: HT07-2611-206

Abstract

Examensarbete inom lärarutbildningen

Titel: ”Mer fritid och mindre läxor tack”. Elever, lärare och läxor

Författare: Sandra Andersson, Paula Brusk & Felicia Kovacs

Termin och år: HT 07

Kursansvarig institution: Sociologiska institutionen

Handledare: Niklas Pramling

Examinator: Jonas Ivarsson

Rapportnummer: HT07-2611-206

Nyckelord: läxor, syfte, läxhjälp, elevinflytande, motivation, stress

---

Sammanfattning

Syftet med denna undersökning är att ta reda på hur elever uppfattar läxor och om denna uppfattning stämmer överens med lärares avsikter med dessa. Vi har använt oss av följande frågeställningar: Vilken syn har elever på läxor? Vilken syn har lärare på läxor? Vilken relation finns det däremellan?

Vi har genomfört två enkätundersökningar, en riktad till elever i årskurs 7-9 och en till lärare som undervisar dessa åldrar. Respondenterna (116 elever och 31 lärare) återfinns på sex kommunala grundskolor i två västsvenska kommuner.

Vi fann att elever och lärare är tämligen eniga i sin uppfattning om läxors syfte. Däremot har vi kunnat notera att eleverna i undersökningen, i högre utsträckning än lärarna, ansåg att det var viktigt med inflytande över läxors mängd och innehåll. Eleverna uttrycker generellt sett tämligen negativa åsikter om läxor sett ur ett nutida perspektiv, de ser dock framtida poänger med att göra läxor.

Vad i har lärt oss av att genomföra denna undersökning är att det har stor betydelse att man som lärare är tydlig med att klargöra läxors syfte och motiv. Det framgår också att det finns behov av läxhjälp och att elevers arbetsböcker kan behöva regleras till exempel genom en för skolan gemensam läxpolicy.

Förord

Vi vill tacka alla våra respondenter för att de med stort engagemang deltagit i vår enkätundersökning. Vi vill även tacka vår handledare Niklas Pramling för stöd och goda råd på vägen.

Vårt samarbete har fungerat ypperligt väl. Vi har arbetat dels tillsammans i gruppen, dels enskilt och då alltid med täta kontakter via telefon och mail. En stor tillgång i vår grupp har varit det faktum att vi har väldigt skilda kompetenser och bakgrunder. Vi är två lärare med kombinationen svenska och engelska varav en gymnasielärare och en grundskollärare, och en gymnasielärare med kombinationen matematik och data. Vidare kommer en av oss från ett tidigare kommunistiskt land med erfarenhet från ett helt annat skolsystem. Dessa faktorer har bidragit till att vi gått in i arbetet utifrån helt olika perspektiv och med olika inställning till ämnet. Dessutom har diskussionerna varit både livliga och givande. Vi kan med säkerhet säga att vi alla lärt oss av varandra, vi har alla förändrats och utvecklats under samarbetets gång.

Uppsatsen är upplagd på följande vis, efter inledningen där vi presenterar varför vi valt vårt ämne, följer syfte med aktuella frågeställningar. Därefter presenterar vi bakgrund med definitioner och argument för och emot läxor. Ett avsnitt om tidigare forskning följer därpå varefter metodval och genomförande diskuteras. I analys- och resultatavsnittet redovisas varje enkätfråga separat med diagram över svaren och en kort förklaring till dessa. Efter detta avsnitt följer slutdiskussionen där vi tolkar våra resultat. Enkäterna i sin helhet ligger som bilagor.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	6
2. SYFTE	7
2.1 Frågeställningar	7
3. BAKGRUND	8
3.1 Definitioner av begreppet ”läxa”	8
3.2 Läxor i läroplanerna	8
3.2.1 <i>Lgr 62</i>	8
3.2.2 <i>Lgr 69</i>	9
3.2.3 <i>Lgr 80</i>	9
3.2.4 <i>Lpo 94</i>	9
3.3 Förändring av synen på läxor	9
3.3.1 Amerikansk översikt	9
3.3.1 Svenska förhållanden	10
3.4 Argument för läxor	11
3.5 Argument mot läxor	11
4. TIDIGARE FORSKNING	13
4.1 Knapphändig forskning	13
4.1.1 Tid som läggs på läxor	13
4.1.2 Lärares avsikter med läxor	13
4.1.3 Läxors effekt på inläring och studieresultat	14
4.1.4 Elevers uppfattning av läxor	14
4.2 Slutsats	15
5. METOD	16
5.1 Val av metod	16
5.2 Etiska aspekter	16
5.3 Enkäterna	17
5.4 Urval/bortfall	18
5.5 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	19
6. RESULTAT OCH ANALYS	21
6.1 Beskrivning av elevenkäten	21
6.1.1 Fråga 1: Är Du pojke eller flicka?	21
6.1.2 Fråga 2: Vilken årskurs går Du i?	21
6.1.3 Fråga 3a: När på dagen gör Du oftast Dina läxor?	22
6.1.4 Fråga 3b: Varför gör Du Dina läxor vid denna tid?	22
6.1.5 Fråga 3c: Gör Du läxor under helgen?	23
6.1.6 Fråga 4: Var gör Du oftast Dina läxor?	23
6.1.7 Fråga 5a: Får Du den hjälp Du behöver för att lösa Dina hemuppgifter?	24
6.1.8 Fråga 5b: Av vem får Du oftast hjälp?	24
6.1.9 Fråga 5c: Erbjuds läxhjälp från Din skola?	25
6.1.10 Fråga 6: Uppstår det konflikter hemma hos Dig på grund av läxor?	26
6.1.11 Fråga 7: I vilken utsträckning anser Du att Du har inflytande över:	
a: läxmängd?	27
b: läxornas innehåll?	27

6.1.12	Fråga 8: Är det viktigt med/skulle Du vilja ha inflytande över Dina läxor?	28
6.1.13	Fråga 9: Tycker Du om att jobba med Dina läxor?	28
6.1.14	Fråga 10a: Ungefär hur mycket tid lägger Du på att göra läxor varje vecka?	29
6.1.15	Fråga 10b: Anser Du att den mängd läxor Du får per vecka är:	29
6.1.16	Fråga 11: Varför tror Du att läxor ges?.....	30
6.1.17	Fråga 12: Talar Dina lärare om för Dig/klassen varför de ger läxor?	30
6.1.18	Fråga 13: Tycker Du att det är viktigt att läraren talar om varför en läxa ges? ..	30
6.1.19	Fråga 14: Ungefär hur mycket tid per vecka lägger Du på organiserade fritidsaktiviteter?	31
6.1.20	Fråga 15: I vilken utsträckning anser Du att Du har ”tid över”, det vill säga tid som Du bestämmer över helt själv?	31
6.1.21	Fråga 16: Tycker Du att Din fritid är viktigare än att göra Dina läxor?	32
6.1.22	Fråga 17: Brukar Du känna Dig stressad i samband med läxorna?.....	32
6.2	Beskrivning av lärarenkäten	33
6.2.1	Fråga 1: Är Du man eller kvinna?	33
6.2.2	Fråga 2: Vilket/vilka ämnen undervisar Du i?	33
6.2.3	Fråga 3: Brukar Du ge Dina elever läxor?	33
6.2.4	Fråga 4: Hur ofta ger Du Dina elever läxor (per ämne)?.....	34
6.2.5	Fråga 5: Vilka slags läxor brukar Du ge? (T.ex. glosor, läsläxor, räkneläxor).....	34
6.2.6	Fråga 6: Upplever Du att Dina elever brukar göra sina läxor?	34
6.2.7	Fråga 7: Varför ger Du läxor?	34
6.2.8	Fråga 8a: Tror Du att eleverna uppfattar Ditt syfte med läxorna?	35
6.2.9	Fråga 8b: Tycker Du att det är viktigt att eleverna vet syftet med en läxa?	35
6.2.10	Fråga 9a: Brukar Du förklara för Dina elever varför en läxa ges?.....	36
6.2.11	Fråga 9b: Om ja, märker Du någon skillnad i elevernas motivation till att göra läxan?	36
6.2.12	Fråga 10: Hur brukar Du följa upp läxorna?.....	36
6.2.13	Fråga 11: Finns det någon gemensam policy vad gäller läxor på Din skola?.....	37
6.2.14	Fråga 12: Erbjuder Du/Din skola eleverna läxhjälp?	38
6.2.15	Fråga 13: I vilken utsträckning anser Du att Du har inflytande över: a: läxmängd?.....	39
	b: läxornas innehåll?	40
6.2.16	Fråga 14: Tycker Du att det är viktigt att eleverna har inflytande över läxorna?	40
7.	SLUTDISKUSSION	42
8.	REFERENSER.....	44
9.	BILAGA 1: Elevenkäten.....	47
10.	BILAGA 2: Lärarenkäten	53

Figurförteckning

Figur 1. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 1.....	21
Figur 2. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 2.....	21
Figur 3. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3a.....	22
Figur 4. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3c.....	23
Figur 5. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 4.....	23
Figur 6. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5a.....	24
Figur 7. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5b.....	24
Figur 8. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5c.....	25
Figur 9. Diagram som visar svarsfördelningen om de utnyttjar läxhjälpen	25
Figur 10. Diagram som visar svarsfördelningen om de skulle utnyttja läxhjälp	26
Figur 11. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 6.....	26
Figur 12. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 7a.....	27
Figur 13. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 7b.....	27
Figur 14. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8.....	28
Figur 15. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9.....	28
Figur 16. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 10a.....	29
Figur 17. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 10b.....	29
Figur 18. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 12.....	30
Figur 19. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13.....	30
Figur 20. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 14.....	31
Figur 21. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 15.....	31
Figur 22. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 16.....	32
Figur 23. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 17.....	32
Figur 24. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 1.....	33
Figur 25. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3.....	33
Figur 26. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 6.....	34
Figur 27. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8a.....	35
Figur 28. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8b.....	35
Figur 29. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9a.....	36
Figur 30. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9b.....	36
Figur 31. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 11.....	37
Figur 32. Diagram som visar svarsfördelningen om gemensam policy bör finnas.....	37
Figur 33. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 12.....	38
Figur 34. Diagram som visar svarsfördelningen om eleverna utnyttjar läxhjälpen	38
Figur 35. Diagram som visar svarsfördelningen om eleverna skulle behöva läxhjälp.....	39
Figur 36. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13a.....	39
Figur 37. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13b.....	40
Figur 38. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 14.....	40

1. Inledning

Under vår sista termin på korta lärarprogrammet skrivs ett avslutande examensarbete, vars syfte är att vi ska utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till vårt blivande yrke. Vi valde att i detta examensarbete behandla ämnet läxor.

Anledningen till detta är att läxor är vanligt förekommande i de svenska skolorna, såväl inom den obligatoriska grundskolan som inom den frivilliga gymnasieskolan och snart nog kommer vi också att behöva ta ställning till dem: om vi vill använda dem, samt i så fall hur. Åsikterna om när, hur och varför läxor ges tycks dock skilja sig åt. Verksamma lärare har olika syn på läxan som pedagogiskt verktyg. Vissa menar att läxor är nödvändiga, andra är mer skeptiska. Även bland elever och föräldrar går åsikterna isär huruvida läxan fyller en viktig funktion eller inte.

Ofta debatteras också ämnet i media, gärna i form av så kallade larmrapporter där man fokuserar på problemen förknippade med läxor. Det påpekas att läxor många gånger framkallar stress hos eleverna. De anses dessutom vara orättvisa då eleverna har olika förutsättningar att lyckas med hemuppgifterna. Det är till exempel inte alla barn som kan få hjälp hemifrån med sina läxor. Föräldrarna hinner inte, eller förmår inte, hjälpa barnen med deras uppgifter.

Läxor ger därmed också ofta upphov till konflikter i hemmen. Många föräldrar upplever till exempel att de måste tjata på sina barn så att de verkligen gör sina läxor, vilket för barnen skapar en obehaglig stämning i samband med läxläsning.

De som menar att läxor fyller en viktig funktion kontrar ofta med att läxorna ger eleverna bättre studievänor, lär dem självdisciplin och stärker förhållandet mellan skola och hem. Utan läxor skulle den kunskapskris som den svenska skolan framställs befinna sig i dessutom öka ytterligare.

Studerar man styrdokumentet finner man att där inte ges någon vägledning i frågan. Vare sig *Lpo 94* eller *Lpf 94* nämner överhuvudtaget läxor. Det är upp till varje enskild lärare att ta ställning till om, och i så fall hur, läxor ska användas. Detta kan leda till att det finns stora variationer i hanteringen av läxor, inte bara mellan olika skolor, utan också mellan olika klasser på samma skola. Vi har alla tre under vår VFU sett exempel på detta. Vissa lärare tycks som av princip ge sina elever läxor, andra är mer förbehållsamma.

För oss som blivande lärare kändes det därför av förklarliga skäl något oklart huruvida läxor faktiskt fyller en viktig pedagogisk funktion, eller om de enbart leder till ohälsa bland eleverna. Då vi dessutom inte upplever att problematiken kring läxor uppmärksammas på lärarutbildningen kändes det angeläget för oss att själva försöka skapa oss en bild av hur läxor kan/bör hanteras. Genom att vi i vår undersökning inkluderar både lärare och elever (årskurs 7-9) hoppas vi också att vi kan få en bredare bild. Studien omfattar dels hur lärare resonerar om läxor, dels hur de uppfattas av eleverna. Vår förhoppning är att vi i vårt kommande yrkesliv tack vare denna undersökning kommer att känna större säkerhet beträffande hur vi som lärare ska förhålla oss till läxor, oavsett om vi bestämmer oss för att använda oss av dem eller inte.

2. Syfte

Syftet med denna studie är att ta reda på lärares och elevers uppfattning av och förhållande till läxor. Vi vill också undersöka om det möjligen finns en diskrepans mellan lärares syfte med läxor och elevers uppfattning av detta syfte. Som blivande lärare anser vi att det är väsentligt att veta hur läxläsning bör hanteras.

2.1 Frågeställningar

De frågeställningar vi har utgått ifrån är följande:

- Vilken syn har elever på läxor?
- Vilken syn har lärare på läxor?
- Vilken relation finns det däremellan?

3. Bakgrund

3.1 Definitioner av begreppet ”läxa”

De flesta anser nog att begreppet ”läxa” är tämligen enkelt att definiera. Börjar man försöka sätta en definition på ordet inser man dock snart att en läxa kan vara många olika saker. Som Jan-Olof Hellsten påpekar: ”En läxa kan vara vad som helst” (Hellsten 1997:205).

Ingrid Westlund understryker också begreppets svårfångade definition. Hon menar att: ”Läxor är en svårfångad hybrid som finns någonstans i gränslandet mellan uppgift och tid, arbete och fritid, skola och hem, individ och kollektiv.” (Westlund 2004:78). Vidare framhåller hon att eftersom det inte verkar finnas någon allmän definition av begreppet läxa, en läxas definition kan variera beroende på vem som tillfrågas, kan detta vara en av orsakerna till att den forskning som bedrivits kring läxor är så motstridig och svårtolkad.

Den amerikanske läxforskaren Harris Cooper har dock inga problem med att definiera begreppet. Han menar att en läxa är en uppgift som lärare har gett elever och som det är meningen att eleverna ska utföra under icke-skoltid (Cooper 2007:4).

Det nätbaserade uppslagsverket *Wikipedia* definierar läxa som något som i regel ”syftar [...] på skoluppgifter som eleverna arbetar med hemma” (Wikipedia)

Bonniers svenska ordbok definierar läxa som ”hemuppgift” (Malmström, Györki & Sjögren 1994:333) och *Bonniers synonymordbok* ger till begreppet läxa synonymerna ”hemuppgift, hemarbete, pensum, övning” (Walter 1995:258).

I vår enkätundersökning ger våra respondenter, både lärare och elever, likartade definitioner av begreppet läxa: en läxa är en uppgift som utförs på icke-skoltid. Det framgår också att många lärare, men även elever, inkluderar förberedelse inför prov som läxa.

Även om ”läxa” kan förstås på skilda sätt framträder det också i litteraturen en rad viktiga frågor i samband med begreppet. Enligt Hellsten kan begreppet ”läxa” till exempel vara liktydigt med *förberedelse*, då läxan används för att förbereda eleverna på kommande läxförhör och prov. Vidare är läxan synonymt med *tidstruktur*, då den kommit att strukturera elevernas tid, ofta deras fritid. Läxa är också en form av *kontroll och styrning* från lärarens sida då det är läraren som styr vilka läxor som ges och hur de följs upp. Läxor kan dock också sammanlänkas med *kärlek och omsorg* då föräldrarna ges möjlighet att ta del av och engagera sig i barnens skolarbete. Läxorna förknippas vidare med *identitet och status* då de markerar barnens elevidentitet. Läxan är också förbunden med *gemenskap och kontakt* då den får som konsekvens att barn och föräldrar tillbringar mer tid tillsammans. Slutligen kan också läxor innebära *arbetsprestation*, vilket många gånger ses som en självklar detalj i skolans värld (Hellsten 1997:211-214).

3.2 Läxor i läroplanerna

I den senaste läroplanen för grundskolan, *Lpo 94*, kan man inte finna några hänvisningar till läxor, begreppet nämns överhuvudtaget inte. I de tidigare läroplanerna, *Lgr 62*, *Lgr 69* och *Lgr 80* förekommer dock hänvisningar till läxor, ibland till och med rekommendationer för hur läxorna ska hanteras.

3.2.1 *Lgr 62*

Arne Maltén menar att man i den första läroplanen, *Lgr 62*, kan urskilja fyra viktiga tankegångar: skolan skulle vara till för alla, präglas av och föra vidare demokratiska normer, förutom kunskaper och färdigheter lära eleverna att klara av vardagslivets krav och utmaningar samt skapa goda förutsättningar för inläring genom att utgår från elevernas egna erfarenheter och behov (Maltén 1997:43).

Dessa bärande tankar om hur skolan bör fungera får också konsekvenser för hur man ställer sig till läxor. I läroplanen påpekas det först och främst att merparten av arbetet bör ske i

skolan, men man menar vidare att läxor bör ges för att eleverna ska få möjlighet att befästa kunskap, samtidigt som de lär sig ta ansvar. För de äldre eleverna sägs läxorna också vara en fråga om arbetsfostran. Det påpekas att läxorna bör individualiseras för att de på så sätt ska vara anpassade till varje elevs specifika förutsättningar. Det rekommenderas också att läxor inte ska ges till yngre barn, innan skolår två bör läxor inte ges. Ju äldre eleverna blir desto större läxmängd kan de förväntas klara av. Lärarna ska också vara försiktiga med utantilläxor eftersom inte alla elever har förutsättningar att klara av sådana läxor (Skolöverstyrelsen 1962:16-57).

3.2.2 Lgr 69

I och med *Lgr 69* ville man omvandla den tidigare urvalsskolan till en tillvalsskola, en skola som omfattar alla elever och inte är behovsprövad (Maltén 1997:44). Det läggs stor vikt vid att de resurssvaga eleverna ska kompenseras och synen på läxan och dess betydelse förändras. Visserligen betonas det fortfarande att elevernas arbete bör utföras under skoltid, men läxorna rekommenderas vara frivilliga så eleverna kan använda sin fritid till andra aktiviteter än skolarbete. Fritiden bör vara en tid för återhämtning. Dessa frivilliga läxor rekommenderas vara utformade som undersökande uppgifter, till exempel studiebesök eller intervjuer. Eleverna kan sedan fortsätta arbeta med det de upplevt i skolan (Skolöverstyrelsen 1969:10-33).

3.2.3 Lgr 80

Lgr 80 kom att innebära att man började gå mot en mer decentraliserad och målstyrd skola. Ramarna bestämdes fortfarande centralt, men det var möjligt att på lokal nivå ta egna initiativ och fatta beslut (Maltén 1997:45).

I denna läroplan återkommer läxor som ett viktigt inslag i skolarbetet. Det betonas, återigen, att ett av skolans uppdrag är att lära eleverna att ta ansvar och att hemuppgifterna fyller en viktig roll i denna träning. Det påpekas dock att uppgifterna ska vara anpassade efter elevernas förutsättningar. *Lgr 80* poängterar också att läxor är nödvändiga som medel för att eleverna ska befästa kunskaper och färdigheter (Skolöverstyrelsen 1980:50).

3.2.4 Lpo 94

I denna läroplan har läxdiskussionen försvunnit helt. Regelstyrningen har också helt övergivits till förmån för målstyrning. Valfriheten ökar för lärarna beträffande hur de vill lägga upp undervisningen, vilket Maltén menar leder till att lärare behöver vara ”reflekterande praktiker”. Det är upp till de enskilda lärarna att förbättra sina arbetssätt. Lärarna bör också vara beredda att reflektera över sin yrkesutövning (Maltén 1997:46).

Det blir upp till varje enskild lärare att avgöra om läxor ska användas och i så fall hur. Liksom tidigare läroplaner betonas vikten av att lära eleverna ta eget ansvar, men det nämns inte att detta ska göras genom att lärarna ger eleverna läxor. Ansvarstagandet måste läras ut på annat sätt, hur talas dock inte om (Lärarnas riksförbund 1994:12-27).

3.3 Förändring av synen på läxor

3.3.1 Amerikansk översikt

Harris Cooper framhåller att uppfattningarna om läxors vara eller inte skiftat fram och tillbaka i USA. Under tidigt 1900-tal ansågs till exempel läxor vara viktiga då de disciplinerade barnens sinne. Hjärnan, menade man, var en muskel och denna muskel skulle tränas genom memoreringsövningar, till exempel i form av multiplikationstabellen, namn och datum. Eftersom memoreringsövningar lätt kunde genomföras i hemmet sågs läxor som viktiga.

I början av 1940-talet kom reaktioner mot läxor, i synnerhet mot memoreringens syften och effekter. Problemlösning ansågs vara bättre än att kunna rabbla fakta utantill. Dessutom

framhölls synpunkter på det faktum att läxorna inkräktade på elevernas fritid. Läxorna minskade därför i de amerikanska skolorna.

Trenden skulle dock komma att återigen svänga över till läxornas fördel. I slutet av 1950-talet, efter ryssarna hade sänt upp satelliten Sputnik, började röster göra sig hörda vilka varnade för att en slapp utbildning skulle leda till att amerikanerna inte var rustade att matcha ryssarnas teknologiska kunnande. Läxor, sade man, skulle förändra detta och läxornas återintåg var snart ett faktum.

I mitten av 1960-talet ändrades dock på nytt åsikterna i läxfrågan. Läxor ansågs sätta för stor press på barnen. Man menade också att de kunde leda till mentala problem för barnen, varför de borde undvikas.

På 1980-talet var det emellertid återigen dags för läxornas förespråkare. Den amerikanska utbildningen ansågs än en gång ha genomgått en försämring och återigen var det läxor som skulle råda bot på det.

Denna inställning höll i sig under 1990-talet, men vid sekelskiftet (2000) höjdes röster som varnade för läxornas negativa effekter. Läxor, påpekade man, skapade stress och ledde till att barn redan i åttaårsåldern drabbades av utbrändhet. Media framställde läxorna som boven i dramat, men trots detta visade en nationell undersökning genomförd i januari 2005 att 57 % av föräldrarna ansåg att den befintliga läxmängden var bra, 19 % ansåg att det gavs för mycket läxor. 63 % av lärarna menade också att de gav rätt mängd läxor, 12 % tyckte att de gav för mycket (Cooper 2007:1-3).

3.3.2 Svenska förhållanden

Sammanställningar för svenska förhållanden är något mer knapphändiga jämfört med Coopers förhållandevis detaljerade översikt. Det verkar dock som att inställningarna till läxan även i Sverige har svängt fram och tillbaka, och på det stora hela tycks de trender som kunnat urskönjas i USA stämma även här i Sverige. Under 1900-talets början föredrogs memorering och eleverna gavs i uppgift att lära sig stora mängder text utantill. Under 1940-talet kom emellertid, liksom i USA, en reaktion mot denna utantilläsning (Lidqvist-Johansson, Andersson & Källberg 2006:4).

Utifrån styrdokumentens framställning av läxor ser man också de amerikanska trenderna följas. Under 1960-talets början påpekas det att alla elever inte har förutsättningar att klara av utantillläxor, varför dessa bör användas med viss återhållsamhet och försiktighet. Det påpekas dessutom att merparten av skolarbete bör ske i skolan (Skolöverstyrelsen 1962:16-57). Man går dock inte så långt som att säga att läxorna bör avskaffas, vilket man fram mot mitten av 1960-talet började anse i USA. Då *Lgr 69* kommer verkar det emellertid som att dessa tankar även börjat framträda i Sverige då det i den nya läroplanen poängteras att läxor bör vara frivilliga i skolan (Skolöverstyrelsen 1969:10-33).

Under 1980-talet, i och med *Lgr 80*, återkommer läxorna i den svenska skolan och man menar att genom läxor befäster eleverna kunskaper och färdigheter (Skolöverstyrelsen 1980:50). Återigen följer Sverige det amerikanska mönstret, där läxor än en gång blir populära och anses vara nödvändiga för att garantera att de amerikanska barnen inte kunskapsmässigt halkar efter övriga världen.

Lpo 94 väljer att inte behandla läxor, vilket skulle kunna ses som att det under 1990-talet uppstår en mer tvetydig inställning till läxor. Läxor är inget som man centralt beslutar över, utan ansvaret och beslutet läggs över på lokal nivå. Jurister på Myndigheten för skolutveckling påpekar att den enda begränsningen för hur mycket läxor som får ges är de vaga direktiv som grundskoleförordningen fastställt: elevernas skolarbete ska fördelas så jämnt som möjligt (Horgby 2004).

Den amerikanska debatten gick kring sekelskiftet (2000) mot en mer negativ syn på läxor. Här i Sverige uttrycks i media också många gånger denna kritiska inställning, men än så länge

finns det, som sagt var, inte några centralt dikterad direktiv som antyder vilken hållning lärare bör ta i frågan.

3.4 Argument för läxor

Många av dem som förespråkar läxor menar att läxor först och främst gör att barnen lär sig mer. Genom läxor utökas skoldagen och skolarbetet och därmed får också barnen möjlighet att ta in mer kunskap. Läxorna bidrar helt enkelt till att barnen lär sig mer (Cooper 2007:9).

Etta Kralovec och John Buell menar att läxor också ger barnen möjlighet att befästa kunskaper och träna på färdigheter. Genom att ta med sig skolarbete hem får de i lugn och ro chans att återigen gå igenom sådant de arbetat med under skoldagen (Kralovec & Buell 2000:9).

Hemarbete ger barnen dessutom möjlighet att träna på att själva ta ansvar för sina studier, samt planera den tid de har till förfogande. Detta tränar dem att bli ansvarstagande samhällsmedborgare. Läxorna ger också barnen bättre studievanor och studieteknik. Vidare framhålls det att läxor därtill stärker förhållandet mellan skola och hem och ökar kommunikationen mellan lärare och föräldrar. I och med läxorna blir föräldrarna mer insatta i vad barnen gör i skolan och deras engagemang ökar (Kralovec & Buell 2000:9).

Cooper påpekar att läxor dessutom kan föra med sig att barnen lär sig att tänka kritiskt, samt bearbeta information. Tack vare läxor blir barnen mer nyfikna och ifrågasättande. De lär sig också att lösa problem mer självständigt. Läxor, menar han, lär även eleverna självdisciplin (Cooper 2007:9).

Enligt Peter Frost är också ett vanligt argument för läxor att de förbereder barnen för studier på högre nivå. De lärare som ger läxor till barn i 10-12-årsåldern menar att de förbereder dem för grundskolans senare år och betygen som då sätts. Lärare på gymnasiet menar att de genom att ge läxor förbereder eleverna för högskole- och universitetsstudier (Frost 1999).

Många som argumenterar för läxor brukar också påpeka att utan läxor skulle man inte hinna med allt som ska göras. Detta argument hörs oftast från lärare som undervisar i årskurs 7-9. De menar att kurserna inte hinns med om de inte ger läxor, vilket resulterar i att gymnasieskolorna framför kritik för att grundskolelärarna inte gör det de ska (Frost 1999).

Slutligen för Frost också fram barnens egna åsikter som motivering till läxor. Många barn i de lägre åldrarna uttrycker en önskan att ha läxor, varför läxorna kan ses som uttryck för att lärarna helt enkelt går med på barnens önskemål (Frost 1999).

3.5 Argument mot läxor

Många av de kritiska röster som hörs mot läxor menar att läxor framkallar stress hos barnen. Hellsten pekar på att underökningar genomförda av Skolverket visar att 50 % av flickorna och 20 % av pojkarna upplever att de ofta eller alltid är stressade i skolan. Stressrelaterade symptom som huvudvärk, yrsel, magproblem och sömnstörningar är inte ovanliga bland dagens svenska elever. Hellsten mötte till exempel en elev i årskurs åtta som beskrev sin vecka på följande sätt: ”Jag försöker vara ledig på lördagar, men det är inte alltid det går.” (Södergren 2004).

Även Westlund har i sin undersökning funnit att många elever ger uttryck för att läxor skapar stress, i synnerhet då de uppgifter de får inte står i proportion till den tid de får på sig att lösa uppgiften. Hon påpekar att där lärare endast ser läxan som en uppgift ser eleverna den som ”tid som inte längre finns” (Westlund 2004:61).

Hellsten påpekar att barn har svårt att veta hur mycket de orkar med och skolan inte hjälper dem med detta. Det enda sättet att minska stressen, menar han, är att förlägga allt skolarbete till skoltid och undvika att ge eleverna hemarbete.

Kralovec och Buell menar att läxor dessutom många gånger orsakar konflikter i hemmen. När barnen behöver hjälp med sina läxor och föräldrarna inte förmår, eller har lärt sig något annat än det som deras barn nu ska lära sig, är det inte ovanligt att gräl uppstår. De påpekar att många amerikanska matte- och NO-lärare till och med har slutat att ge barnen läxor eftersom det många gånger visat sig att barnen av föräldrarna lär sig fel och lärarna har fått ägna väsentlig tid till att lära om (Kralovec & Buell 2000:22).

Många föräldrar, enligt Kralovec och Buell, uttrycker också sin frustration över att de förväntas utföra vad de uppfattar vara lärarnas arbete. Dessa föräldrar påpekar att lärarna både får betalt för sitt arbete samt är utbildade för det, föräldrarna gör arbetet oavlönat samt saknar många gånger adekvat utbildning (Kralovec & Buell 2000:24-25).

Motståndare till läxor framför också att läxor inverkar menligt på barnens fritid. Skolan kan ses som barnens arbetsplats och deras läxor som arbetsuppgifter de måste ta med sig hem. Kralovec och Buell jämför detta med lärare de intervjuat, vilka säger att de försöker undvika att ta med sig jobb hem då de vill skilja på arbete och privatliv. Ingen tycker att detta är konstigt eller ens fel, men, frågar sig Kralovec och Buell, om lärare anses ha rätt till privatliv på kvällar och helger, borde då inte detsamma gälla för barnen? (Kralovec och Buell 2000:57).

4. Tidigare forskning

4.1 Knapphändig forskning

Trots att läxor har en lång tradition bakom sig inom den svenska skolans värld finns det få undersökningar som tagit sig an ämnet läxor. Fler undersökningar har gjorts i USA och Storbritannien, men dessa är självklart präglade av de specifika skolkulturer som råder i dessa länder och inte avpassade för svenska förhållanden.

I den forskning som finns kan man urskönja fyra områden man tagit sig an: hur mycket tid elever lägger på läxor, lärares avsikter med läxor, läxors nytta, samt elevers uppfattning av läxor.

4.1.1 Tid som läggs på läxor

Beträffande hur mycket tid elever lägger på läxor har bland annat Skolverket i en enkätundersökning genomförd 2001-2002 kommit fram till att elever i årskurs 9 i genomsnitt lägger tre timmar per vecka på läsläsning. Det är en drastisk förminskning om man jämför med den undersökning Höjerback & Lööv genomförde i slutet på 1980-talet, vilken visade att elever i årskurs 8-9 i genomsnitt arbetade en timma per dag med läxor (Westlund 2004:32). Detta skulle kunna bero på det faktum att läxor behandlas olika i de, då undersökningarna genomfördes, gällande läroplanerna *Lgr 80* och *Lpo 94*. Läxor rekommenderas starkt i *Lgr 80*, medan de överhuvudtaget inte nämns i *Lpo 94*.

4.1.2 Lärares avsikter med läxor

Vad gäller lärares avsikter med läxor har de flesta forskningsansatser inom detta område gjorts bland lärarstudenter på olika lärosäten runt om i Sverige. Återkommande motiveringar för lärares användning av läxor tycks vara att de ger eleverna möjlighet att befästa kunskap. Läxorna är ett sätt för eleverna att i lugn och ro repetera sådant man gått igenom under lektionerna. Det framhålls också att läxor lär eleverna att ta ansvar och de får chans att öva studieteknik. (Ahmad & Berlin 2005:32; Eriksson & Hallin 2005:33-34; Johnsson & Karlsson 2005:31; Löf & Rasch 2006:19; Johansson & Törnqvist 2006:29-30; Norén 2006:29-30; Pettersson 2006:25-27).

I en undersökning framkommer det också att de intervjuade lärarna menar att det på grund av dagens skolsituation är svårt att klara av allt som ska göras utan läxor. Om läxorna skulle avskaffas krävs det längre skoldagar och färre elever i varje klass. (Svensson & Svensson 2005:34). Även Malin Strömbeck framhåller liknande resultat. De lärare hon intervjuat menar att eleverna omöjligen kan nå kunskapsmålen om inte läxor ges (Strömbeck 2007:25).

Enligt Malin Nilsson & Jennie Lindberg tycks lärare också många gånger använda läxor utan att reflektera över varför. Det finns en föreställning om att läxor ska användas, att de är obligatoriska (Nilsson & Lindberg 2006:20).

Av dessa ovan nämnda undersökningar genomfördes alla utom en (Johansson & Törnqvist) i form av intervjuer. Johansson & Törnqvist valde att göra en enkätundersökning. Alla undersökningar utom en (Ahmad & Berlin) fokuserade på lärare verksamma i grundskolan. Ahmads och Berlins informanter var lärare verksamma på gymnasiet.

De slutsatser man kan dra efter att ha tagit del av lärarstudenternas forskningsresultat är att det inte tycks ha någon betydelse vilka åldrar lärarna undervisar, de framför liknande avsikter med läxorna. På en punkt skiljer sig dock lärare verksamma bland äldre elever åt från lärare verksamma bland yngre. Lärare som undervisar i de lägre åldrarna motiverar också läxor med att de ger föräldrarna tillfälle att bli delaktiga i barnens skolarbete (Eriksson & Hallin 2005:34-35; Johnsson & Karlsson 2005:31; Pettersson 2006:25).

Internationellt sett är det Epstein & Van Voorhis som är de stora namnen inom detta område. I deras undersökning från 2001 konstaterar de att lärarna bland annat anser läxorna

vara ett sätt att träna eleverna i att bli ansvarstagande och självdisciplinerade medborgare. Många lärare menar också att läxmängden är ett sätt att demonstrera skolans effektivitet och höga kvalitet (Westlund 2004:33).

4.1.3 Läxors effekt på inläring och studieresultat

Vad gäller forskning inom området läxors nytta för inläring är det svårt att dra några definitiva slutsatser. Vissa forskare anser att det existerar ett positivt samband mellan läsläsning och resultat, andra hävdar att inget samband alls existerar och slutligen finns det de som funnit ett negativt samband (Hellsten 1997:210).

1990 gjorde Ebbe Lindell en sammanställning över den läxforskning som hittills bedrivits i Sverige och kunde då konstatera att den inte bara var påfallande knapphändig, men också att det inte går att uttala sig om huruvida läxor har positiv effekt på inläring och studieresultat. Hans motivering till varför det inte gick att dra några slutsatser var att rapporterna han studerat inte hade tagit hänsyn till elevernas förutsättningar att klara av läxorna. Detta fick till följd att det inte såg ut som att läsläsning gav någon effekt på studieresultatet (Johnsson & Törnqvist 2006:10).

För svensk forsknings vidkommande presenteras annars de senaste resultaten i lärarstudenters undersökningar. Även dessa uttrycker dock varierade åsikter i frågan. Magnus Lindberg och Eva Ljungholm har till exempel funnit att läxor gynnar inläring, men under förutsättning att de är individuellt utformade samt stimulerar och motiverar eleven. De påpekar emellertid att ogenomtänkta läxor kan få motsatt effekt och på intet sätt gynna inläring. Detsamma gäller om eleven upplever läxorna som ett stressmoment, eller inlärningsmetoden inte passar för eleven (Lindberg & Ljungholm 2004:21).

Marianne Johnsson och Malin Karlsson har också funnit ett positivt samband mellan läsläsning och studieresultat. De har intervjuat sju lärare vilka undervisar i de lägre åldrarna. Enligt dessa informanter ger läxor effekt på inläringen, i synnerhet då läxorna är fokuserade på att öva läsning eller träna på multiplikationstabellen (Johnsson & Karlsson 2005:30).

Detta motsäger dock Ulf Leos rön. I sin magisteruppsats påpekar Leo att det inte finns någon forskning som visar att läsläsning ger någon märkbar effekt på yngre barn (Leo 2004:55). Detta är även något som den amerikanske forskaren Harris Cooper framhåller. Cooper, liksom Hellsten, påpekar inledningsvis att det egentligen är svårt att dra några slutsatser huruvida läxor påverkar inläringen och elevernas akademiska prestationer. Detta då de undersökningar som gjorts på ett eller annat sätt innehåller fundamentala fel. Han menar dock att det, baserat på undersökningarna, kan finnas skäl att tro att läxor i de lägre åldrarna inte har någon effekt på inläringen. Cooper, liksom Leo, anför yngre barns koncentrationssvårigheter och brist på studieteknik som orsaker. (Cooper 2001:29-31; Leo 2004:55).

Cooper anser emellertid att även om läsläsning inte har någon effekt på yngre barns inläring, tycks det inte stämma för äldre barn. För amerikanska elever på high school (motsvarande den svenska gymnasieskolan) tycks det förhålla sig så att läxor ger bättre skolresultat. Han påpekar dock att det finns en gräns för när antalet läsläsningstimmar inte längre ger en önskad effekt i form av förbättrade studieresultat. Bäst effekt (för high school-elever) tycks ungefär två timmars studier per dag ge. Vid fler timmar minskar de positiva resultaten (Cooper, 2007:37).

4.1.4 Elevers uppfattning av läxor

Bland de undersökningar som fokuserar på elevers uppfattning av läxor är Eva Österlinds en av de färskaste här i Sverige. I sin undersökning från 2001 fann hon att de flesta eleverna som deltog i undersökningen var negativt inställda till läxor. De uppfattade de hemuppgifter de fick som rutinartade och traditionella. Oftast var uppgifterna hämtade från läromedlen och de

hade aldrig karaktären av problemlösning (Leo 2004:10). Dessa elever kunde heller inte se läxan som en viktig del i deras inlärningsprocess (Westlund 2004:40).

Även lärarstudenter har bidragit till denna forskning. Camilla Bartholdsson, Magdalena Albertsson och Marie Henningsson genomförde 2005 en undersökning bland lärare, elever (årskurs 4) och föräldrar för att ta reda på vad de anser om läxor. De fann att majoriteten av respondenterna var positivt inställda till läxor. Läxor sågs som nödvändiga för inläringen. Lärarna menade också att läxorna var användbara som pedagogiskt verktyg. De måste dock vara motiverande för eleverna, något som också stöddes av föräldrarna (Bartholdsson, Albertsson & Henningsson 2005:39-42).

Linda Larssons och Helena Samefors undersökning från 2006 fokuserar på vad det är som motiverar elever i årskurs 8 att göra sina läxor. De fann att elevers (årskurs 8) motivation att göra läxor är starkt förknippat med att de förstår syftet med läxan. Trots detta var det få av eleverna som deltog i undersökningen som ansåg att deras lärare i någon större utsträckning klargjorde läxornas syfte. Detta ledde till att eleverna inte kände att de prioriterade läxorna, och till och med fick en negativ inställning till dem (Larsson & Samefors 2006:27).

Leo fann i sin magisteruppsats att trots att eleverna många gånger upplevde att läxor var starkt förknippade med stress ansåg de läxor vara ett naturligt inslag i skolvärlden, kanske till och med att föredra framför en läxfri skola. Några elever menade att om läxorna försvann skulle de vara tvungna att vara mer aktiva och kreativa på lektionerna. Eleverna upplevde det också som att de lärde sig genom läxor, trots att de var påfrestande. Utan läxor, menade de, var det tveksamt om de skulle lära sig något (Leo 2004:48-50).

4.2 Slutsats

Den slutsats man kan dra av den forskning som har bedrivits kring ämnet läxor är att den försvenska del är påfallande otillräcklig. De flesta svenska undersökningar kring läxor tycks dessutom ha genomförts av lärarstudenter. Detta skulle kunna tyda på att ämnet upplevs som synnerligen aktuellt för blivande lärare, men att problematiken kring läxor inte uppmärksammas tillräckligt vare sig på lärarutbildningarna eller inom den befintliga forskningen, något som också Hellsten påpekar (Hellsten 1997:215).

5. Metod

5.1 Val av metod

Vi har i vår undersökning fokuserat på elever i årskurs 7-9, samt lärare som undervisar i dessa årskurser. Anledningarna till att vi valde just dessa åldrar på eleverna är många. Den främsta anledningen var dock att i dessa årskurser läser alla elever i princip samma ämnen. Det är dessutom inte en frivillig skolform, vilket gymnasiet är. En av oss kommer dessutom att arbeta med elever i dessa åldrar, men även för de andra två (som kommer att arbeta med gymnasieelever) har undersökningen relevans då det åldersmässigt inte är så stor skillnad mellan eleverna.

Vi valde att använda oss av en kvantitativ metod och utformade två enkäter, en lärarenkät och en elevenkät. Anledningen till att vi valde att göra en enkätundersökning var främst undersökningens syfte: ta reda på lärares och elevers syn på och inställning till läxor. Vår ambition var att på våra frågor kunna uttala oss om hur stor andel elever och lärare som tycker på ett visst sätt. Vi ville därför ha ett så stort underlag som möjligt. Stort underlag ger dessutom större möjlighet att generalisera (Stukát 2005:42).

Vi ville därutöver undvika eventuell intervjuareffekt, vilket vi hade riskerat vid intervjuer (Stukát 2005:43). Vi tre har nämligen något olika åsikter beträffande läxornas användbarhet och nytta och vi befarade att våra åsikter i frågan skulle komma fram vid eventuella intervjuer. Vi ansåg att det var lättare att förbli neutrala i enkäter.

En fördel med enkätundersökning och många respondenter är också att respondenterna kunde fördelas på flera olika skolor och i flera klasser. Därtill kunde vi också få många respondenter på varje skola och i varje klass, vilket vi inte skulle ha kunnat uppnå med intervjuer.

Något som tyvärr också inverkade på vårt val av metod var tidsaspekten. Det går snabbare för respondenterna att besvara en enkät än att ta sig tid till en intervju. Det går dessutom snabbare att statistiskt bearbeta resultaten (Stukát 2005:43).

Nackdelen med en kvantitativ metod och enkätundersökning är dock att det finns viss risk att vi inte når den djupare förståelse som intervjuer hade kunnat ge oss. Vårt syfte var trots allt att ta reda på elevers och lärares uppfattning av läxor, vilket skulle kunna motivera intervjuer snarare än enkäter. Nu var det emellertid inte så att det i denna undersökning var denna djupa förståelse vi var ute efter, varför enkäter trots allt kändes mer motiverande.

5.2 Etiska aspekter

I varje undersökning måste forskarna vara medvetna om etiska principer. Bo Johansson och Svedner tar upp vissa regler man som forskare måste ta hänsyn till. För det första ska "Deltagarna [...] erhålla en rättvisande och begriplig beskrivning av undersökningsmetoderna och undersökningens syfte." (Johansson & Svedner 2001:23). Både lärarenkäten och elevenkäten inleddes med ett missivbrev, där respondenterna informerades om att vi med denna enkätundersökning ville ta reda på lärares syfte med läxor, samt elevers syn på och inställning till dessa. I flera klasser fick vi dessutom möjlighet att introducera enkäten till eleverna, och där informerade vi återigen om syftet med undersökningen.

Johansson och Svedner påpekar vidare att "Deltagarna skall ha möjligheter att när som helst ställa frågor om undersökningen och få sina frågor sanningsenligt besvarade." (Johansson & Svedner 2001:24). I missivbrevet lämnade vi våra adresser, telefonnummer samt e-postadresser för att öka respondenternas möjligheter att få tag på någon av oss om det var något de undrade över. Vi besvarade även en del frågor vid introduktionstillfället. Givetvis besvarade vi dessa frågor sanningsenligt. Det var dock ingen som därefter kontaktade oss för att ställa några frågor.

Enligt Johansson och Svedner ska också ”Deltagarna [...] upplysas om att de kan avböja att delta eller avbryta sin medverkan utan negativa följder.” (Johansson & Svedner 2001:24). Vi var noga med att i missivbrevet informera om att deltagandet i undersökningen var frivilligt. Vi påpekade även detta i de klasser där vi personligen informerade om undersökningen.

Johansson och Svedner menar också att ”Deltagarna skall vara säkra på att deras anonymitet skyddas. Av den färdiga rapporten skall det inte vara möjligt att identifiera vare sig förskola/skola, lärare eller elever/barn. Om man överväger att namnge de som deltagit i undersökningen måste man ha tillstånd från alla berörda: personalen på skolan, eleverna, deras föräldrar och andra som berörs.” (Johansson & Svedner 2001:24). I missivbrevet försäkrade vi respondenterna att de skolor/klasser/medverkande som finns med i undersökningen inte kommer att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja. Vi var också noga med att påpeka att materialet kommer att behandlas strikt konfidentiellt och inte finnas tillgängligt för annan forskning eller bearbetning. Det är enbart resultatet som kommer att redovisas. Vi har också valt att i vår uppsats inte namnge de kommuner där vi genomförde enkätundersökningen. Detta för att ytterligare försäkra oss om att våra respondenter inte ska vara möjliga att identifiera.

Slutligen påpekar Johansson och Svedner att ”Om deltagarna inte är myndiga skall målsman informeras och tillfrågas om barnen får medverka.” (Johansson & Svedner 2001:24). Vi använde missivbrevet som informationskälla till elevernas föräldrar och betonade att föräldrarnas godkännande var nödvändigt för att eleven skulle få delta i undersökningen. I missivbrevet fanns det utrymme för föräldrarna att delge oss sitt beslut. Vi var sedan noga med att, efter vi konstaterat att en enkät var godkänd av elevens målsman, ta bort missivbrevet från själva enkäten. Detta för att inte vi skulle kunna identifiera den elev som besvarat enkäten. I de klasser där vi informerade om undersökningen var vi mycket noga med att påpeka att vi inte kunde använda en enkät som inte hade målsmans godkännande.

5.3 Enkäterna

Då vi utformat elevenkäten valde vi att pröva den på en person som åldersmässigt skulle ha fallit inom ramen för vår undersökning. Staffan Stukát menar att det kan vara fördelaktigt att pröva sina frågor innan undersökningen genomförs. Detta för att komma tillrätta med eventuella brister i frågorna (Stukát 2005:44).

Som nämnts tidigare inleddes både lärarenkäten och elevenkäten med ett missivbrev där vi informerade om undersökningen syfte. Elevenkätens missivbrev fungerade dessutom som informationskälla till elevernas föräldrar samt möjlighet för respondentens målsman att ge sitt godkännande.

Beträffande enkäternas frågor valde vi att låta många av frågorna i elev- och lärarenkäten vara likartade. Detta för att vi ska få både elev- och lärarperspektiv på dessa frågor. Anledningen till att vi valde att göra på det viset var att vi ville se om det fanns någon diskrepans mellan elevernas upplevelser och lärarnas åsikter.

I elevenkäten använde vi oss mestadels av fasta svarsalternativ. Fördelen med dessa är att de respondenter som har svårt att uttrycka sig i skrift (och därför låter bli att formulera sina åsikter) svarar (Trost 1994:68).

Problemet med de fasta svarsalternativen är dock att det kan vara svårt att hitta rimliga alternativ, vilket vi upplevde under enkäternas utformande. Det är viktigt att frågorna och svarsalternativen inte speglar våra åsikter, utan är så objektiva som möjligt. På grund av objektiviteten valde vi också att ändå använda oss av en del öppna svarsalternativ. Detta då vi vid några frågor upplevde att vi med fasta svarsalternativ skulle komma att styra svaren allt för mycket. De öppna svarsalternativen förekommer oftare i lärarenkäten. I elevenkäten förekommer de oftast som följdfrågor, motivering till ett fast svarsalternativ. Jan Trost menar

att man bör undvika följdfrågor eftersom de, liksom öppna svarsalternativ, är svårare att besvara för respondenter som upplever det svårt att uttrycka sig skriftligt (Troost 1994:68), men vi kände ändå att det vid vissa av frågorna i elevenkäten kändes motiverande att ge eleverna möjlighet att utveckla det fasta svarsalternativet.

Det är också viktigt att i svarsalternativen undvika vaga ord (Stukát 2005:39). Vi har trots detta ändå valt att i en del frågor använda oss av vaga ord som "ofta" och "ibland". Anledningen till detta var att det var svårt att hitta bättre (och rimliga) alternativ som uttryckte tydligare tidsangivelse. Respondenterna kan förvisso ha olika uppfattning om hur ofta "ibland" och "ofta" är. Som exempel kan vi ta vår fråga "Gör Du läxor under helgen?". Där gavs svarsalternativen "alltid", "ofta", "ibland" och "aldrig". Det vi var ute efter var elevens upplevelse av helgarbete. För en del kanske varannan helg upplevs som "ofta", för andra som "ibland". Eftersom det inte var den faktiska tiden, utan varje respondents upplevelse av tiden vi var ute efter kan ändå de vaga svarsalternativen här kännas motiverade.

5.4 Urval/bortfall

Vi valde att avgränsa undersökningen på så sätt att vi genomförde den i två västsvenska småkommuner. Anledningen till att undersökningen genomfördes i dessa kommuner är att vi är bosatta i dem (i varje fall två av oss). Det blev med hänseende till både ekonomi och tid fördelaktigare att genomföra undersökningen på våra hemorter.

I den ena kommunen (kommun X) valde vi ut fem kommunala skolor med elever i årskurs 7-9 (vår elevmålgrupp). Det finns några fler skolor i kommunen med elever i årskurs 7-9, men vi ansåg att det räckte med fem. Vi försökte se till så att skolorna var spridda geografiskt över kommunens enda stad. Vi skickade förfrågan om deltagande till 87 lärare på dessa fem skolor. Dessa 87 lärare var de vars mailadresser fanns angivna på skolornas hemsidor. Mailet nådde inte fram till 10 av lärarna av orsaker som vi inte känner till. 18 lärare svarade, 12 ville ställa upp och delta i undersökningen.

Under vecka 48-49 besökte vi dessa lärare och i de flesta fall även deras klasser. Vi informerade om undersökningen och delade ut enkäterna. Varje lärare/klass fick en vecka på sig att svara på enkäten, varpå vi återkom och samlade in dem. Då vi hämtade enkäterna erbjöd vi att maila uppsatsen då den var färdig och godkänd till dem som var intresserade av att ta del av resultatet.

Allt som allt delade vi i denna kommun ut 312 elevenkäter och 25 lärarenkäter. Anledningen till att det blev fler lärarenkäter än de 12 är att till några av dessa lärare gav vi extraenkäter att sprida bland kollegorna. Detta gör att det blir något mer komplicerat att räkna ut bortfallet. 12 lärare av 77 svarade att de kunde tänka sig att delta i undersökningen. Det blir ett bortfall på 84 %. Vi delade också ut 13 extra lärarenkäter. Av dessa 13 extraenkäter fick vi tillbaka 9. Bortfallet på dessa var 31 %.

Av de 312 elevenkäterna fick vi tillbaka 105. Bortfallet var 66 %.

I den andra kommunen (kommun Y) genomfördes undersökningen på liknande sätt men i mindre skala, det är en betydligt mindre kommun. Två skolor tillfrågades om de ville delta men endast den ena hade möjlighet till detta. På skolan distribuerades 25 elevenkäter och 13 lärarenkäter, av dessa fick vi in 11 elevenkäter och 10 lärarenkäter. Samtliga elevenkäter fylldes i av eleverna på skoltid och bortfallet berodde på svårigheter att få tillbaka enkäterna med föräldrars påskrift. Endast en lärare ville låta sin klass delta i undersökningen. Lärarna besvarade sin enkät under konferenstid vilket förklarar att det här blev många deltagande lärare i förhållande till elever.

Det stora lärarbortfallet kan bero på flera saker. Många av de lärare som ändå tog sig tid att delta i vår undersökning påpekade att det helt enkelt var fel tid på året då lärarna har otroligt mycket att göra just nu i och med betygsättning. Många av lärarna i kommun X uppgav dessutom att eleverna i årskurs 9 var ute på PRAO, vilket kan vara en anledning till att lärare

med elever i denna årskurs inte besvarade vårt mail. Ytterligare en anledning till att lärare valt att inte delta i undersökningen kan vara att de helt enkelt inte ger läxor och därför inte upplevde att de hade anledning att delta. Därutöver tycks det vara ett något kontroversiellt ämne. Vid åtminstone ett tillfälle avböjde en lärare att delta med denna motivering.

Anledningarna till det stora elevbortfallet kan givetvis också vara flera. Vi tror dock att den största orsaken till bortfallet var att eleverna var tvungna att ta hem enkäterna för att få målsmans godkännande och underskrift. Många elever glömde helt enkelt att ta med sig enkäterna tillbaka till skolan. Detta var också något som många av de lärare vi delade ut enkäterna till varnade oss för.

Bortfallet kan givetvis också bero på annat. Deltagandet var trots allt frivilligt och eleverna kanske inte ville delta. Alternativt så ville deras föräldrar inte att de skulle delta och gav inte sitt godkännande. Vi trodde att inlämnandet kunde bli något högre i de klasser där vi personligen informerade om undersökningen och vikten av högt deltagande, men vid genomgång av samtliga inlämnade enkäter insåg vi att det inte tycktes finns något sådant samband.

Det är vanligt i enkätundersökningar att det skickas ut påminnelser till dem som inte besvarat frågorna, men på grund av tidsbrist och begränsade resurser har vi tyvärr inte kunnat göra detta.

5.5 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Enligt Stukát är reliabilitet detsamma som ”mätnoggrannhet” och ”tillförlitlighet” (Stukát 2005:125). Trost betonar också att en mätning ska vara ”stabil och inte utsatt för t.ex. slumpinfltelser” (Trost 1994:57).

Genom att vi valde att göra en enkätundersökning kunde vi därmed vara säkra på att respondenterna svarade på exakt samma frågor och att vi inte bidrog till någon eventuell intervjuareffekt. Stukát påpekar dock att en undersöknings reliabilitet också påverkas av det faktum att respondenterna kan ha tolkat frågorna fel, eller på olika sätt (Stukát 2005:126). Detta har vi givetvis inte helt kunnat gardera oss emot. För att försäkra oss om att frågorna i elevenkäten inte var svårtolkade eller kunde missförstås prövade vi emellertid enkäten på en ”testperson”. Vi borde kanske även ha gjort detsamma med lärarenkäten, men eftersom frågorna i de båda enkäterna var likartade drog vi den slutsatsen att även frågorna i lärarenkäten var lättförståeliga. Där handlade det ju dessutom om välutbildade vuxna respondenter.

Några respondenter har dock påpekat att vissa ord var svåra att förstå, till exempel ”inflytande” och ”organiserade fritidsaktiviteter”. Nu i efterhand inser vi att vi, i elevenkäten åtminstone, kanske borde ha valt mer lättbegripliga ord, eller i större utsträckning förklarat vad vi avsåg med begrepp som ”inflytande”. Detta hade dessutom kanske framkommit om vi prövat elevenkäten på fler personer innan den delades ut.

Vid vissa av frågorna i elevenkäten har respondenterna också valt att kryssa i fler än ett alternativ. Vi har ändå valt att inte räkna bort dessa svar eftersom det i enkäten inte angetts att det enbart var ett alternativ som skulle fyllas i.

Något som också påverkar vår undersöknings reliabilitet är det stora bortfallet, både vad gäller lärarenkäten och elevenkäten. Eftersom både lärar- och elevbortfallet var så pass omfattande vid vår undersökning medför detta i vårt fall att studiens reliabilitet sänks. En högre svarsfrekvens hade gjort att vi med större säkerhet kunnat undvika eventuella slumpinfltelser.

Vad som dock skulle kunna höja reliabiliteten är det faktum att våra respondenter är fördelade på sex olika skolor. Majoriteten av skolorna återfinns förvisso i en och samma kommun, men vid genomgång av enkäterna visade det sig att resultaten i de två kommunerna

är tämligen likartade. Vi anser därmed också att vår undersöknings reliabilitet trots allt är relativt god.

Validitet, enligt Trost, har att göra med giltighet, det vill säga att ”frågan skall mäta det den är avsedd att mäta” (Trost 1994:59). Vi anser att vi genom våra frågor mäter det vi i vårt syfte sa oss vilja ta reda på, nämligen hur lärare och elever uppfattar och förhåller sig till läxor.

Frågorna i elevenkäten fokuserar på när och var eleverna gör sina läxor, om de får den hjälp de behöver för att klara läxorna, om det i hemmet uppstår konflikter i samband med läxorna, deras inställning till läxor, upplevelse av inflytande över läxor, tid som läggs på läxor och fritidsaktiviteter, upplevelse av läxmängd, varför de tror att läxor ges, om deras lärare talar om varför läxorna ges och om de tycker det är viktigt att veta varför läxor ges, samt om de upplever stress i samband med läxor.

Frågorna i lärarenkäten fokuserade hur ofta och vilka slags läxor som ges, om de upplever att eleverna brukar göra sina läxor, syftet med läxor, hur läxorna följs upp, om det finns en för skolan gemensam läxpolicy, om eleverna erbjuds läxhjälp, samt elevernas eventuella inflytande över läxorna.

Genom att många frågor i de båda enkäterna fokuserar på samma saker och är utformade på liknande sätt kan vi också jämföra elevernas svar med lärarnas för att granska relationen mellan elevers och lärares syn på läxor.

Stukát påpekar att något som skulle kunna minska en undersöknings validitet är det faktum att man inte kan vara säker på hur ärliga respondenterna är i sina svar (Stukát 2005:128). Detta är självfallet alltid ovisst i undersökningar, oavsett om det är en kvalitativ eller kvantitativ undersökning som genomförs. Vi hoppas givetvis att våra respondenter varit uppriktiga i sina svar. Vi har dock kunnat märka en viss diskrepans mellan elevers och lärares svar i vissa frågor. Till exempel svarar lärare och elever på samma skola och i samma klass olika vad gäller läxhjälp från skolan. Lärare framhåller att skolan erbjuder läxhjälp, medan eleverna menar att så inte är fallet. Om detta är resultatet av att frågan tolkats olika av respondenterna, eller om det är en viss försköning av verkligheten är svårt att veta.

Vår ambition var att kunna göra en generalisering utifrån vårt resultat. Stukát påpekar dock att möjligheten att generalisera minskar då undersökningen har ett icke-representativt urval, liten undersökningsgrupp och stort bortfall (Stukát 2005:129). På grund av ekonomiska och tidsmässiga faktorer var vi tvungna att begränsa vårt urval så till vida att vi för det första enbart fokuserade på elever i årskurserna 7-9. För det andra genomfördes undersökningen enbart i två västsvenska småkommuner, där inte heller alla skolor innefattades i studien. Därmed skulle det kunna hävdas att vi genom vårt snäva urval har begränsat möjligheten att generalisera. Vad vi egentligen kan uttala oss om är dessa två kommuner.

Återigen på grund av ekonomiska och tidsmässiga begränsningar är undersökningsgruppen relativt liten. Allt som allt ingick 116 elever och 31 lärare i undersökningen. Detta gör också att generaliserbarheten minskar. Även det omfattande bortfallet minskar möjligheten att generalisera.

Vi tror emellertid att vi trots detta ändå har fått en relativt god överblick över lärares och elevers syn på och inställning till läxor. Merparten av respondenterna återfinns förvisso i den ena kommunen, men, som nämnts tidigare, vid jämförelse av enkäterna skiljer sig inte resultaten nämnvärt åt mellan kommunerna.

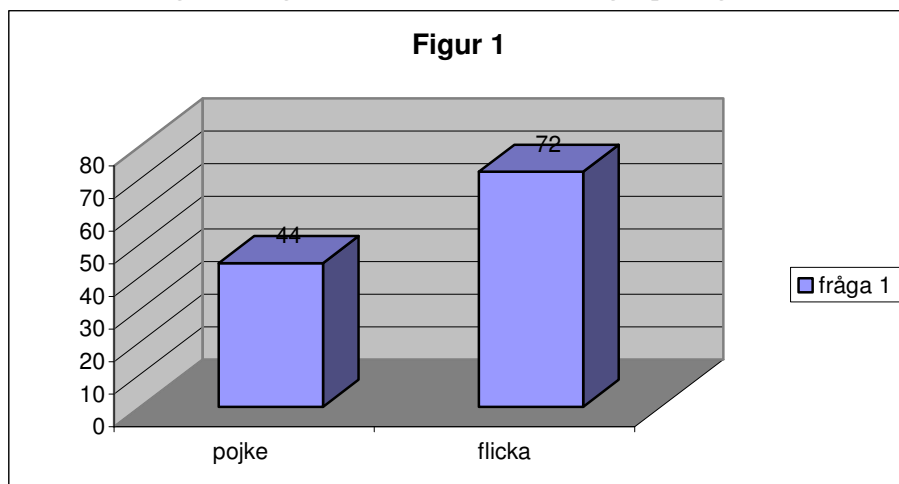
6. Resultat och analys

6.1 Beskrivning av elevenkäten

Elevenkäten besvarades av 116 elever, 105 i den ena kommunen och 11 i den andra. Eleverna är fördelade på sex kommunala grundskolor och de går i årskurserna 7-9. Redovisningen sker i reella tal, ej i procent.

6.1.1. Fråga 1: Är Du pojke eller flicka?

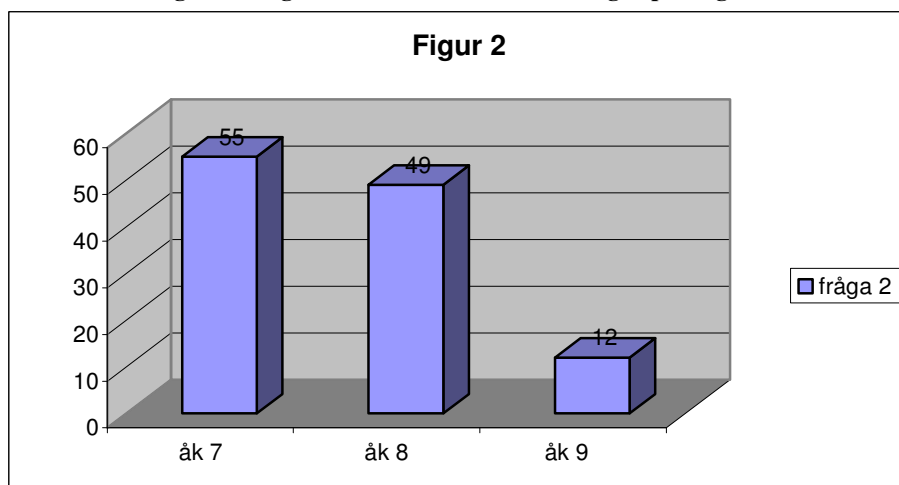
Figur 1. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 1.

Inledningsvis hade vi en tanke om att titta på eventuella skillnader i pojkars respektive flickors inställning till läxor. Efterhand upplevde vi dock att denna variabel inte var så intressant för just vår undersökning. Underlaget gör emellertid att man i en annan undersökning, eller av rent allmänintresse kan utläsa eventuella, skillnader eftersom denna fråga var med.

6.1.2 Fråga 2: Vilken årskurs går Du i?

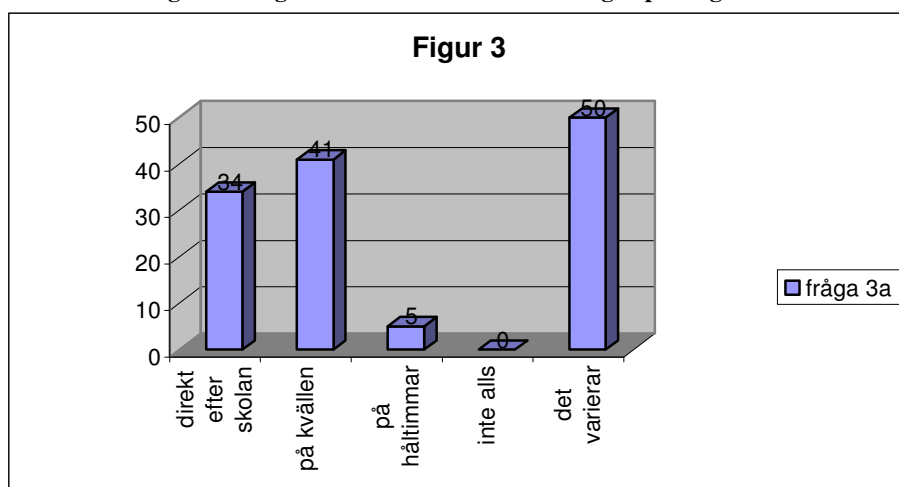
Figur 2. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 2.

Vår ambition var att få så stor åldersspridning som möjligt inom ramen för årskurserna 7-9. Som detta svar visar ligger tyngdpunkten på år 7 och 8. Dels beror detta på att många niondeklassare befann sig på prao när vi genomförde vår undersökning, dels beror det på vilka som varit villiga att delta och då menar vi främst vilka av elevernas lärare som kunnat tänka sig att ta tid med sin klass.

6.1.3 Fråga 3a: När på dagen gör Du oftast Dina läxor? (Fyll i det svar som stämmer bäst)

Figur 3. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3a.

Anledningen till att svarsantalet här inte stämmer med elevantalet är att 13 respondenter kryssade i mer än ett alternativ. 12 kryssade två svarsalternativ och en kryssade tre svarsalternativ.

6.1.4 Fråga 3b: Varför gör Du Dina läxor vid denna tid?

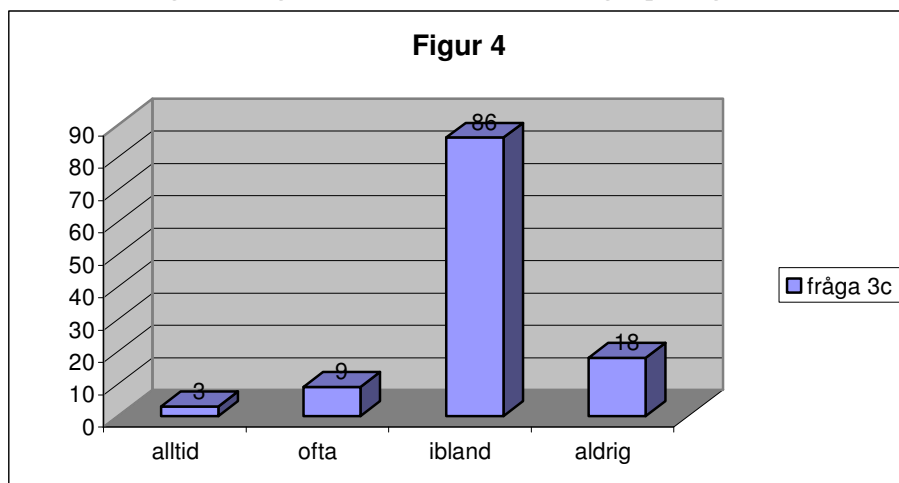
Det här var en öppen fråga där vi fick tämligen uttömmande svar. Här fick vi även förklaringar till varför några respondenter fyllt i mer än ett svarsalternativ på fråga 3a. En allmän tendens tycks vara att det som påverkar när på dagen elever gör sina läxor är deras fritidsaktiviteter, som en elev uttrycker det: ”för att det är mycket att göra, om man har träning på kvällen gör jag dom direkt efter skolan och tvärtom. Ibland, om vi har mycket prov och läxor måste jag sitta hela tiden efter skolan.”

En annan faktor som påverkar är att många ungdomar är trötta direkt efter skolan: ”för när jag kommer hem från skolan så är jag trött och kanske vilar en stund. Sen äter och kanske är med nån kompis efter det gör jag läxorna.” Eller som en annan elev uttrycker det: ”för att jag kanske inte alltid orkar att gå hem och plugga i ytterligare två timmar efter en hel skoldag.”

Majoriteten av läxläsningen sker under eftermiddagar och kvällar och är sålunda rent hemarbete. Vidare har så många som 98 respondenter (se diagram nedan) angivit att de åtminstone ibland gör skolarbete under helgen.

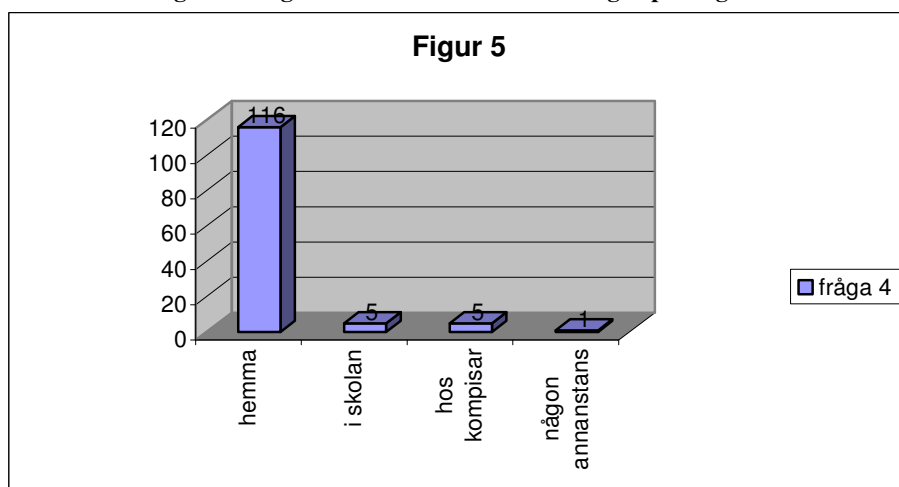
6.1.5 Fråga 3c: Gör Du läxor under helgen?

Figur 4. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3c.

6.1.6 Fråga 4: Var gör Du oftast Dina läxor?

Figur 5. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 4.

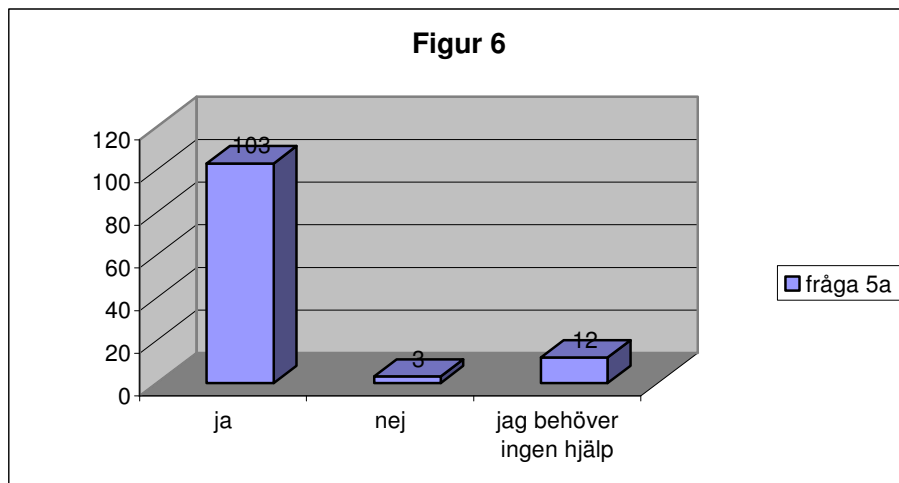

Återigen visar diagrammet fler svar än det faktiska antalet respondenter. Alla 116 svarade "hemma" men elva har fyllt i ytterligare svarsalternativ. Bara fem har svarat att de gör sina läxor i skolan vilket kan tolkas som att det är tämligen få elever som utnyttjar den eventuella läxhjälp som erbjuds.

6.1.7 Fråga 5a: Får Du den hjälp Du behöver för att lösa Dina hemuppgifter?

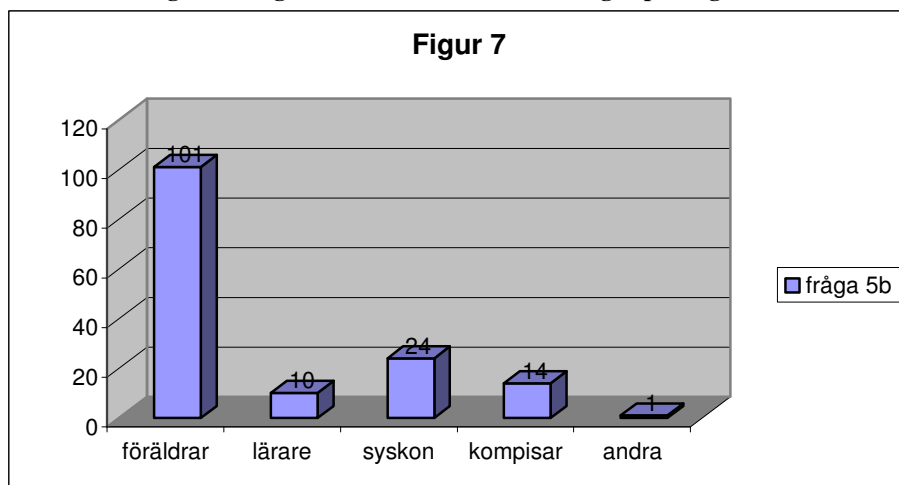
Figur 6. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5a.

Anledningen till att det finns två svar för många är att två respondenter kryssat i både ”nej” och ”jag behöver ingen hjälp”, eventuellt för att vara extra tydliga. Härmed kan vi sluta oss till att endast en respondent inte får den hjälp han/hon önskar eller behöver. Svaret är i meningen oerhört positivt.

6.1.8 Fråga 5b: Av vem får Du oftast hjälp?

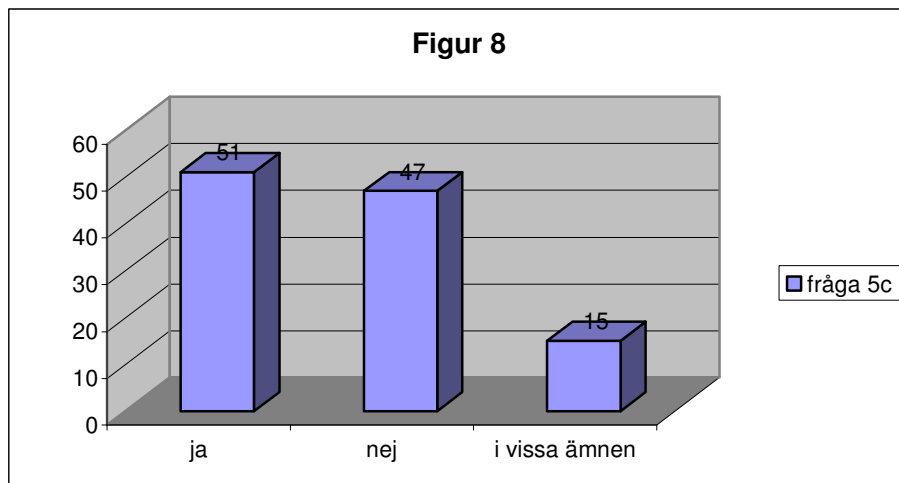
Figur 7. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5b.

Vi kan utläsa av elevernas svar att mest hjälp med läxor får man i hemmet. 30 respondenter har fyllt i mer än ett svarsalternativ. 25 hade två svarsalternativ och fem hade tre svarsalternativ. En respondent valde att inte kryssa i något svarsalternativ. En vanlig svars kombination är ”föräldrar” och ”syskon”. Detta stämmer väl överens med svaren vi fick på fråga 4, nämligen att läxläsning främst sker i hemmet. Emellertid är det så att 10 respondenter hävdar att de får hjälp av sin lärare med läxan, men endast fem svarade att de gör läxorna i skolan. Eventuellt kan detta betyda att de får hjälp i skolan för att sen kunna göra själva arbetet hemma.

6.1.9 Fråga 5c: Erbjuds läxhjälp från Din skola?

Figur 8. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5c.

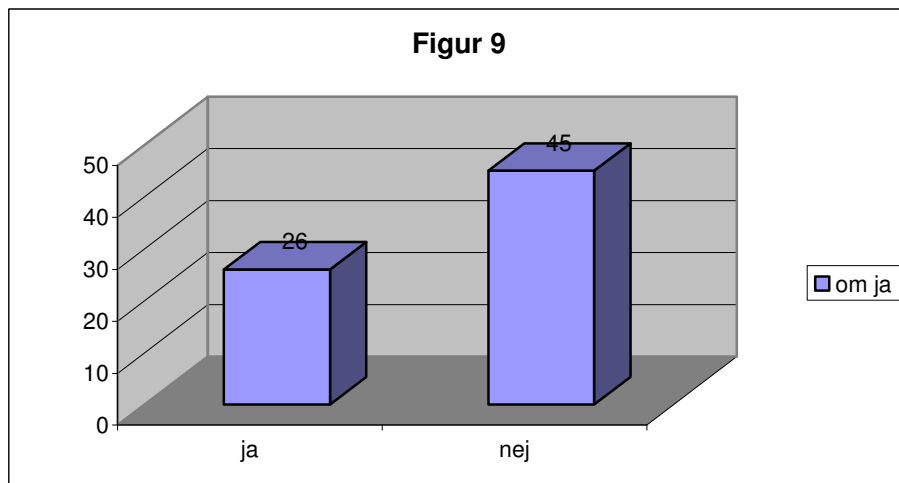

Två respondenter har valt att inte svara på denna fråga. Detta kan möjligen bero på att de är osäkra på hur det förhåller sig med läxhjälp på skolan.

Till denna fråga ställde vi två följdfrågor (redovisas nedan). Vi har valt att redovisa svaren här men vi anser oss inte kunna utläsa något konkret från dessa eftersom många elever svarat på båda frågorna, andra svarade inte alls. Svaren stämmer följaktligen inte överens med huvudfrågan. Vi misstänker att vi varit otydliga i våra formuleringar och att respondenterna haft problem med att tolka frågorna.

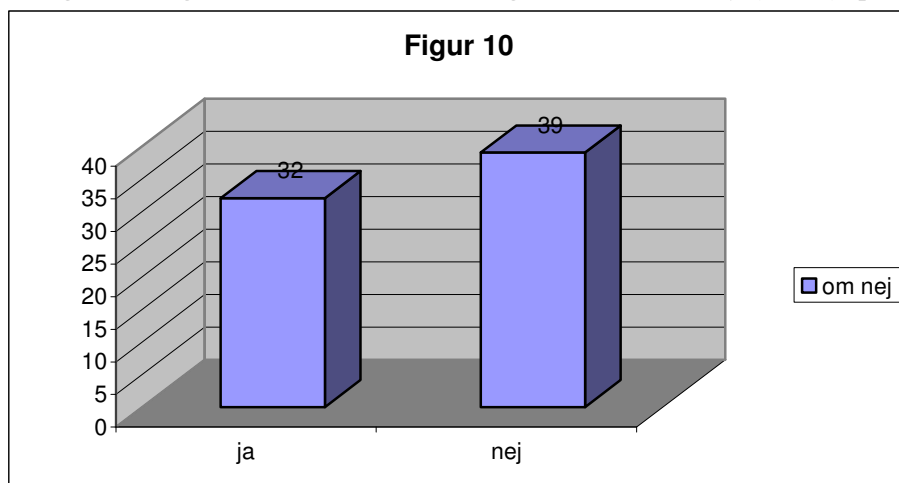
Om ja, utnyttjar Du den (läxhjälp)?

Figur 9. Diagram som visar svarsfördelningen om de utnyttjar läxhjälp.

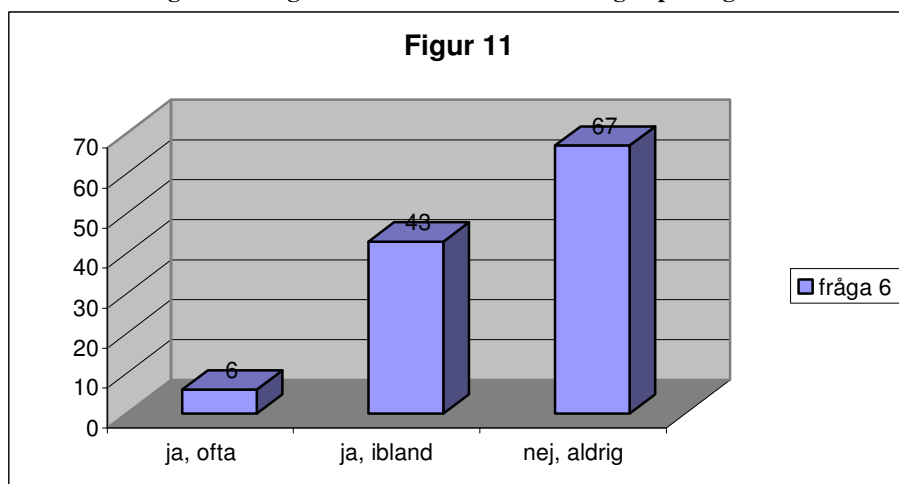
Om nej, skulle Du utnyttja den om den erbjöds?

Figur 10. Diagram som visar svarsfördelningen om de skulle utnyttja läxhjälp.

6.1.10 Fråga 6: Uppstår det konflikter hemma hos Dig på grund av läxor?

Figur 11. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 6.

Vi anser att det är anmärkningsvärt många som anger att det förekommer konflikter i samband med läsläsning. Det optimala hade naturligtvis varit att få 100 % nej-svar på denna fråga. Vi återkommer till detta i vår slutdiskussion.

Om ja, vilken typ av konflikter kan det röra sig om?

De flesta konflikter kring läsläsning tycks handla om att läxorna faktiskt ska göras, eleverna upplever att föräldrar (men även syskon) tjar om detta: ”tjat om att jag måste göra läxorna fast jag har lust att göra någonting helt annat.”

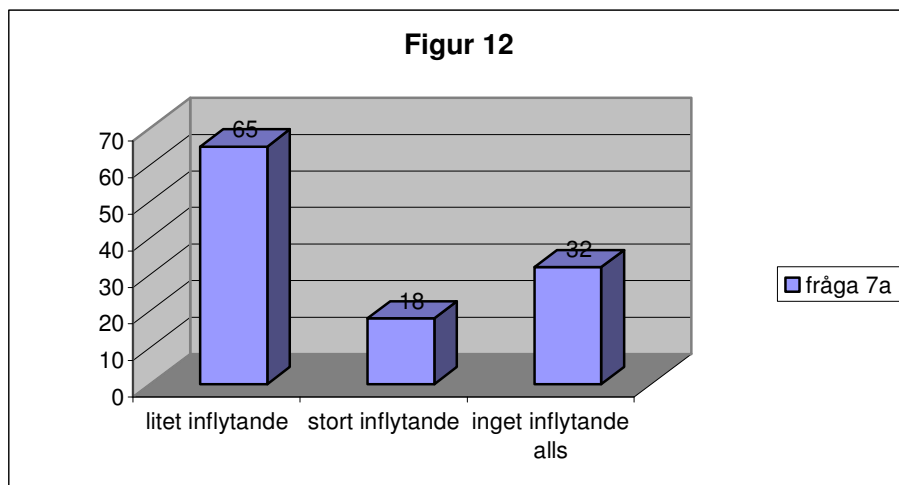
Tidpunkten för läsläsning är ytterligare en orsak till att konflikter uppstår: ”att jag gör mina läxor på kvällen och inte direkt efter skolan.”

Speciellt ett ämne tycks också ligga till grund för konflikter i hemmet: matematik. Detta då eleverna upplever det som att föräldrar och lärare inte förklarar på samma sätt, eller som en elev uttrycker det: ”matten för förelldrarna räknar på ett annat sett och så räknar inte vi.”

6.1.11 Fråga 7: I vilken utsträckning anser Du att Du har inflytande över:

a: läxmängd?

Figur 12. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 7a.

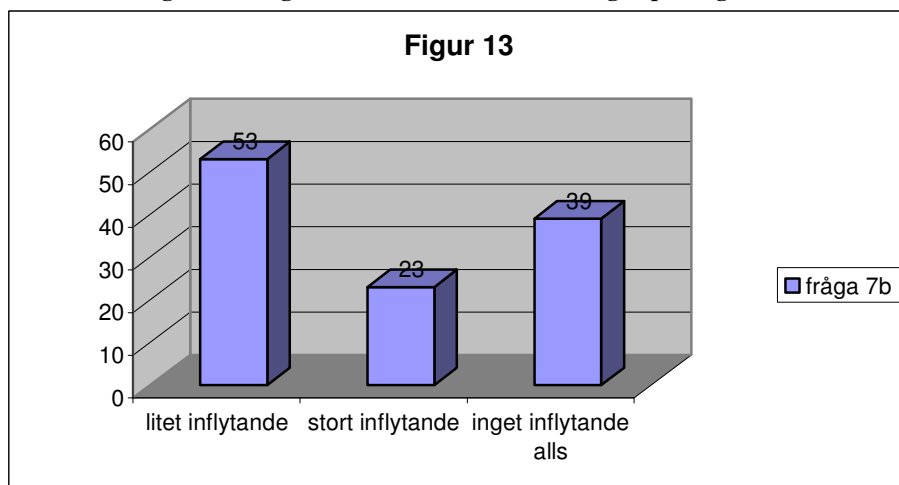

En respondent valde att inte svara på denna fråga.

Enligt gällande styrdokument ska elever ha inflytande över sin arbetssituation. I sken av detta, men i skuggan av fördomen att det är läraren som bestämmer läxorna, ser vi det som väldigt positivt att så många som 83 anger att de har inflytande över läxmängden men oroväckande att så många som 32 anger att de inte har något inflytande alls.

b: läxornas innehåll?

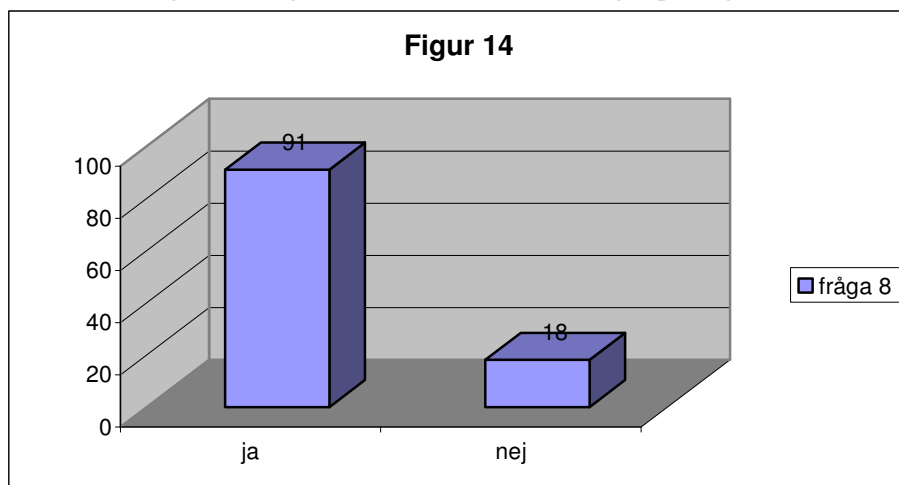
Figur 13. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 7b.

Två respondenter valde att inte svara på denna fråga och en hade två svarsalternativ. Svarsfördelningen här är snarlik fråga a. Här har dock fler svarat att de inte har något inflytande alls. Möjligen är det så att elever kan bromsa en lärares läxgivning på grund av för stor arbetsbelastning till exempel.

6.1.12 Fråga 8: Är det viktigt med/skulle Du vilja ha inflytande över Dina läxor?

Figur 14. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8.

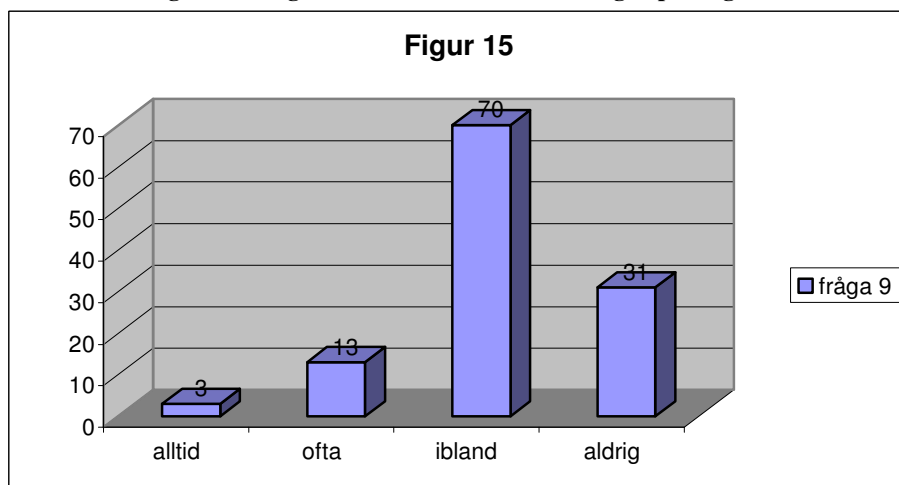

Sju respondenter har valt att inte svara på denna fråga. Eventuellt hade ett ”vet inte” - alternativ fyllts i om det funnits.

Det är positivt att så många anger att de vill ha inflytande över sin arbetssituation. Vi ser detta som tecken på att det finns en önskan om att få vara engagerad och aktiv i sin egen utbildning.

6.1.13 Fråga 9: Tycker Du om att jobba med Dina läxor?

Figur 15. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9.

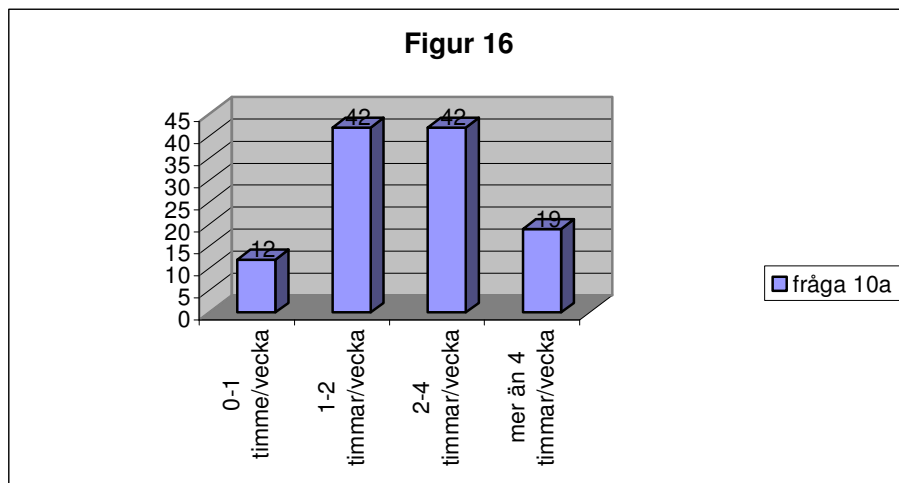
En respondent har valt att fylla i två svarsalternativ med motiveringen att det berodde på vilka läxor det handlade om. Detta var ett återkommande motiv för dem som valt alternativet ”ibland”, vissa läxor är helt enkelt mer omtyckta än andra och detta är subjektivt.

De respondenter vi oroar oss för är naturligtvis de 31 som aldrig tycker om att arbeta med sina läxor. Vad beror detta på kan man fråga sig. Efter vad vi kan utläsa av elevernas motiveringar, vilka antecknades vid följdfrågan ”varför?”, är dessa 31 respondenter elever som faktiskt lägger mycket tid på sina läxor och inte sådana att de struntar i det. ”Det är

tråkigt och tar mycket tid. Jag pluggar mycket för att jag vill att det ska gå bra. Man hade kunnat göra roligare saker med den tiden.”

6.1.14 Fråga 10a: Ungefär hur mycket tid lägger Du på att göra läxor varje vecka?

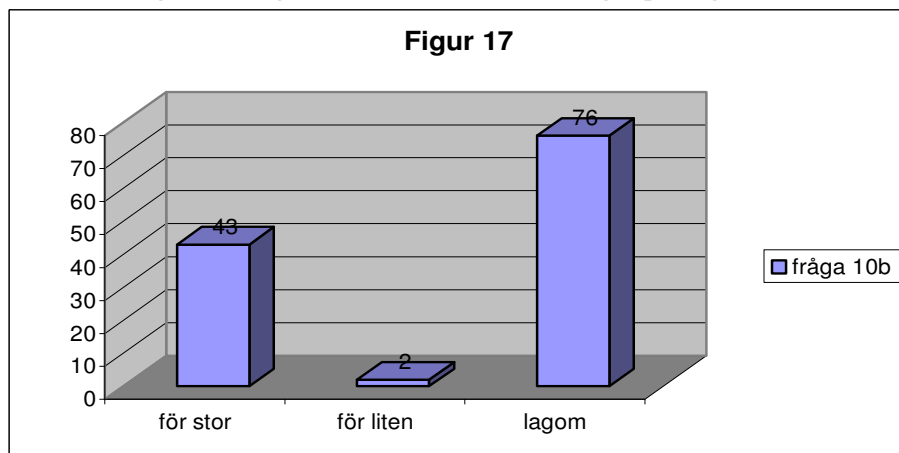
Figur 16. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 10a.

Fem respondenter valde att inte kryssa i något alternativ och fyra valde att kryssa i två svarsalternativ med motiveringen att tiden varierar i förhållande till läxmängd och läsning inför prov.

6.1.15 Fråga 10b: Anser Du att den mängd läxor Du får per vecka är: (för stor, för liten, lagom)

Figur 17. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 10b.

Six respondenter har fyllt i två svarsalternativ och en har inte fyllt in något svarsalternativ alls. Möjligen kan detta bero på att läxmängden varierar.

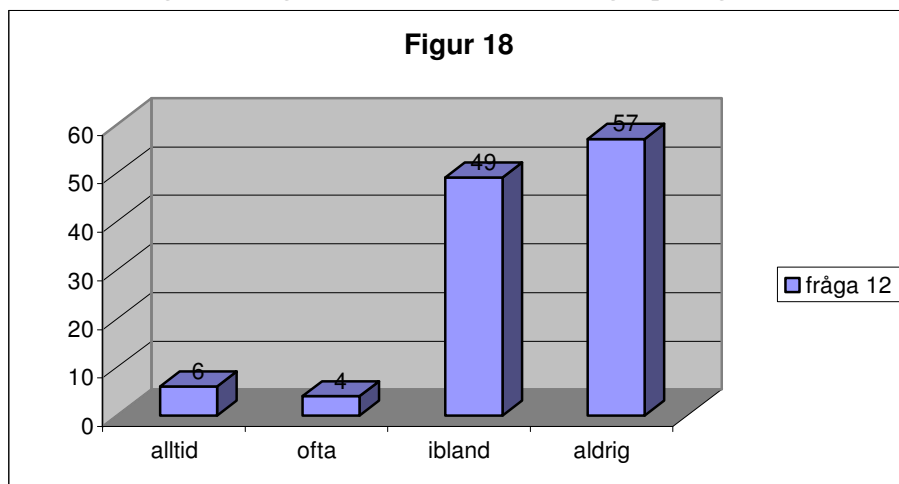
Anmärkas bör att vi inte här utläser av svaren vilka respondenter det är som upplever att läxmängden är för stor. Vi är mest intresserade av respondenternas faktiska upplevelse av detta. En respondent som endast läser läxor en timma/vecka kan anse detta vara för mycket.

6.1.16 Fråga 11: Varför tror Du att läxor ges?

Det vanligaste svaret är i linje med: ”för att man ska lära sig mer.” men även svar som: ”för att man inte hinner med allt som ska göras i skolan” är vanliga. Flera respondenter tänker sig att det har med framtida framgångar att göra men även att det handlar om att lära sig att ta ansvar och planera sin tid. Vi återkommer till detta i samband med svaren från lärarenkäten och även i slutdiskussionen.

6.1.17 Fråga 12: Talar Dina lärare om för Dig/klassen varför de ger läxor?

Figur 18. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 12.

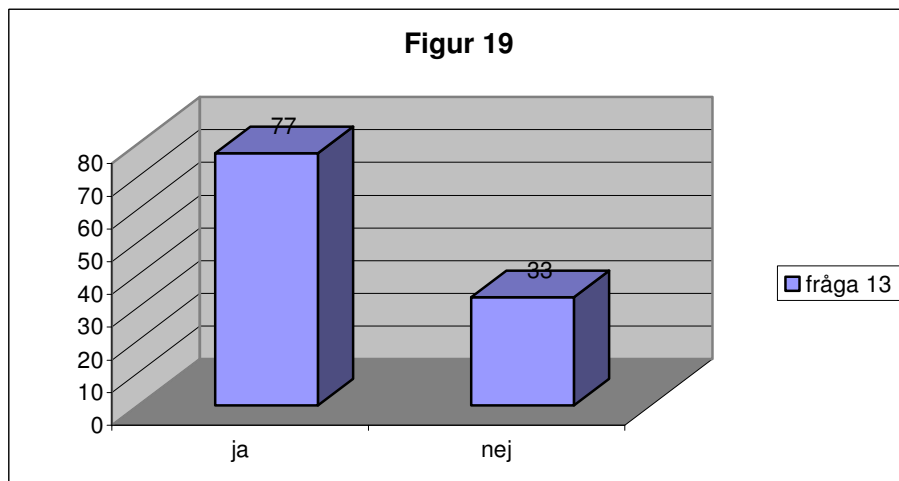

En respondent valde att sätta kryss mellan rutorna ”ibland” och ”aldrig” (vi räknade bort detta svar) och en hade två svarsalternativ.

Anmärkningsvärt många har angett att de inte får veta varför läxor ges. Detta rimmar illa med det faktum att väldigt många trots allt vill ha inflytande över sina läxor. Vi inbillar oss nämligen att det är lättare att ha inflytande över något man har kännedom om.

6.1.18 Fråga 13: Tycker Du att det är viktigt att läraren talar om varför en läxa ges?

Figur 19. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13.

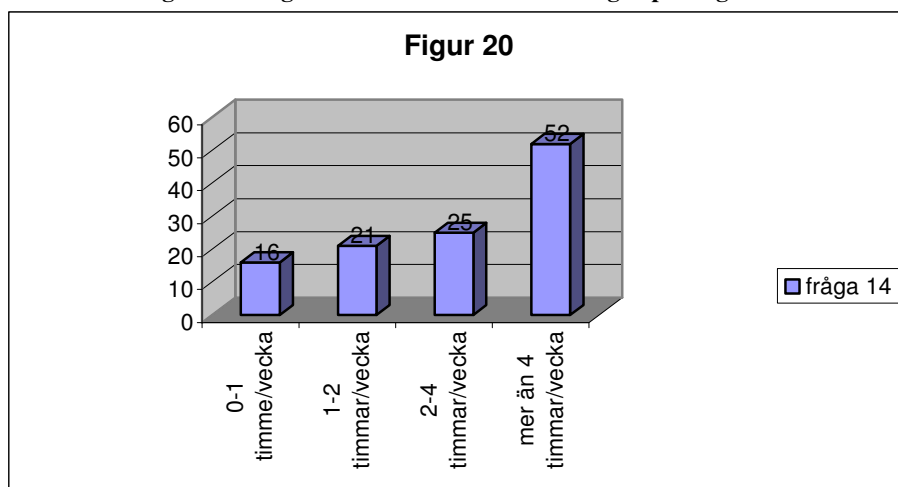

Tre respondenter valde att göra ett eget svarsalternativ till denna fråga: ”ganska”. En satte sitt kryss mittemellan ”ja” och ”nej”. Två respondenter har inte kryssat något alternativ, utan svarade ”vet inte”. Dessa sex räknade vi bort.

Majoriteten anser att det är viktigt att veta varför man får en läxa.

6.1.19 Fråga 14: Ungefär hur mycket tid per vecka lägger Du på organiserade fritidsaktiviteter?

Figur 20. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 14.

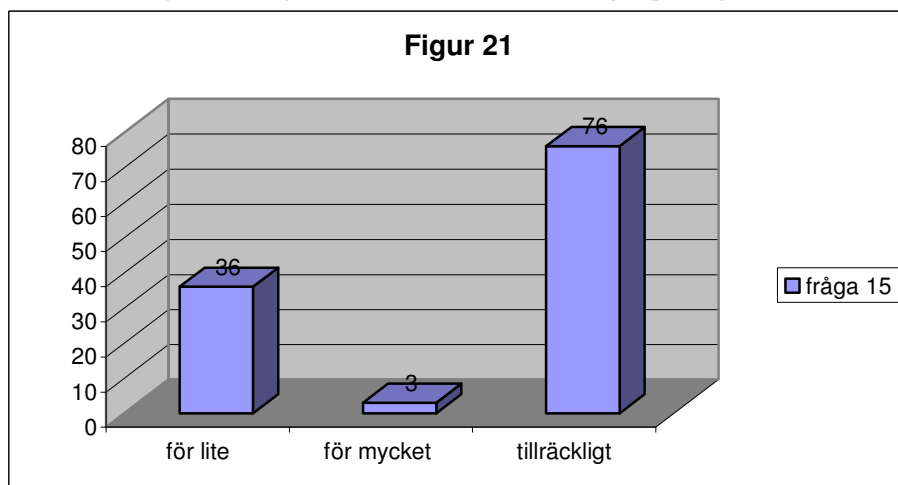

Tre respondenter har valt att inte svara på frågan och en hade två svarsalternativ.

Den slutsats vi drar av detta diagram är att väldigt många har väldigt mycket att göra på sin fritid. Man lägger flera timmar i veckan på aktiviteter vid sidan av skolarbetet.

6.1.20 Fråga 15: I vilken utsträckning anser Du att Du har ”tid över”, det vill säga tid som Du bestämmer över helt själv (TV, dataspel, fika, umgänge med kompisar o.s.v.)?

Figur 21. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 15.

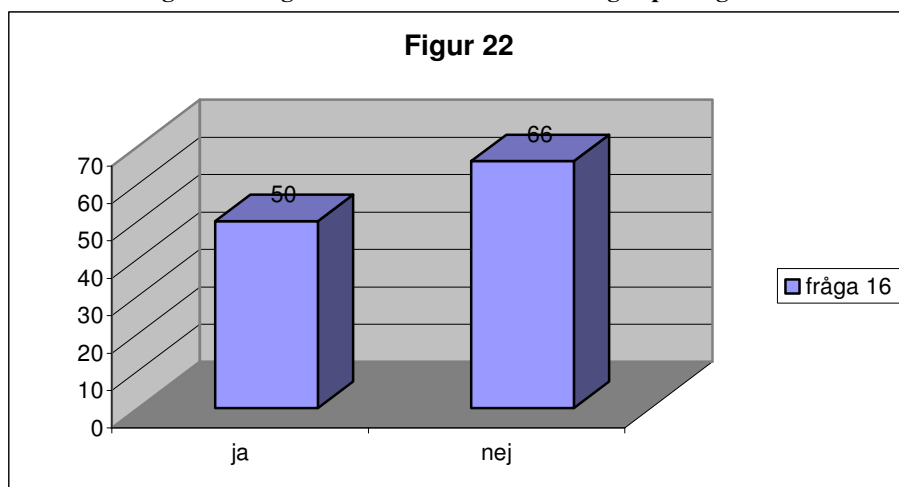

En respondent har kryssat i två svarsalternativ och två respondenter har valt att inte svara på frågan.

Majoriteten anser trots allt att de har tillräckligt med tid över, men värt att notera är att hela 36 anser att de har för lite tid. Man kan tänka sig att de har anledning att känna sig stressade emellanåt.

6.1.21 Fråga 16: Tycker Du att Din fritid är viktigare än att göra Dina läxor?

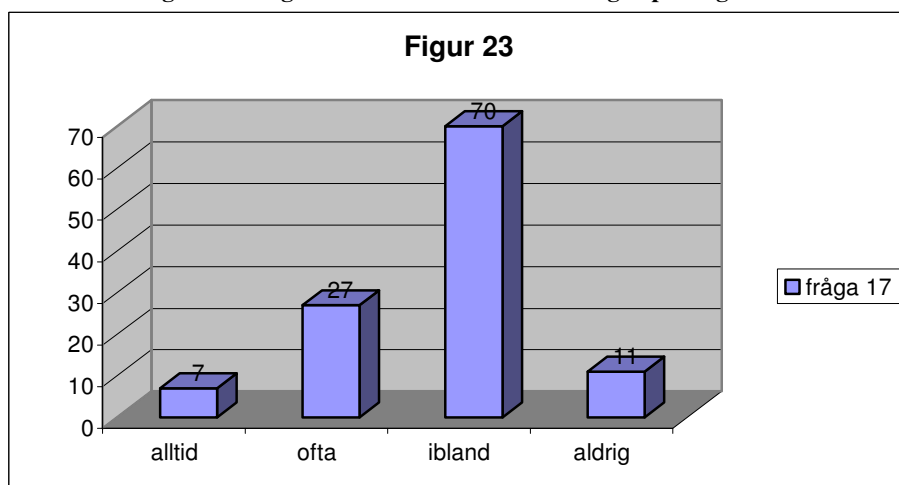
Figur 22. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 16.

12 respondenter har valt båda alternativen. 12 har valt att inte kryssa alls, utan har istället formulerat det egna svarsalternativet "ibland". Många anser att det är svårt att prioritera, läxorna är viktiga för utbildning och framtid, men det är också viktigt att ha en social och meningsfull fritid som ung.

6.1.22 Fråga 17: Brukar Du känna Dig stressad i samband med läxorna?

Figur 23. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 17.

En respondent valde att inte svara på frågan.

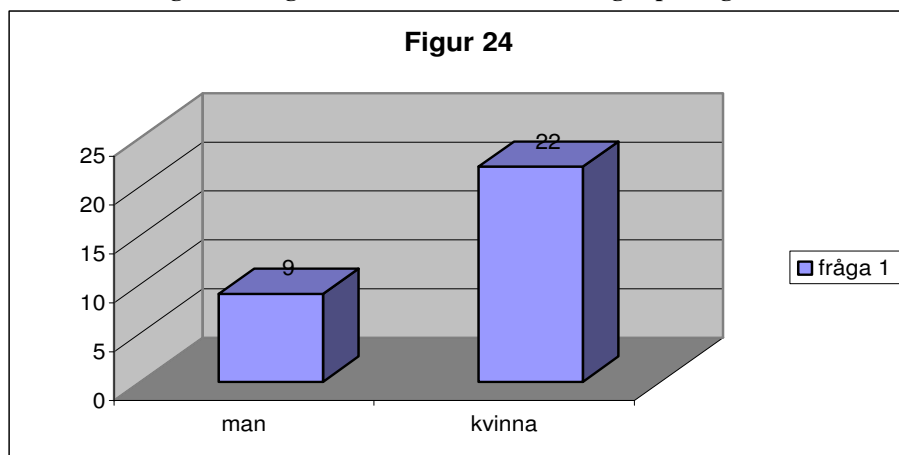
Det är anslående att endast elva respondenter aldrig känner sig stressade i samband med läxläsning. (jämför med fråga 15) Vi återkommer till detta i vår slutdiskussion.

6.2 Beskrivning av lärarenkäten

Lärarenkäten besvarades av 31 lärare, 21 i den ena kommunen och 10 i den andra. Lärarna är fördelade på sex kommunala grundskolor och de undervisar i årskurserna 7-9. Fråga 4-10 besvaras enbart av de 28 lärare som brukar ge läxor. Redovisningen sker i reella tal, ej i procent.

6.2.1 Fråga 1: Är Du man eller kvinna?

Figur 24. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 1.

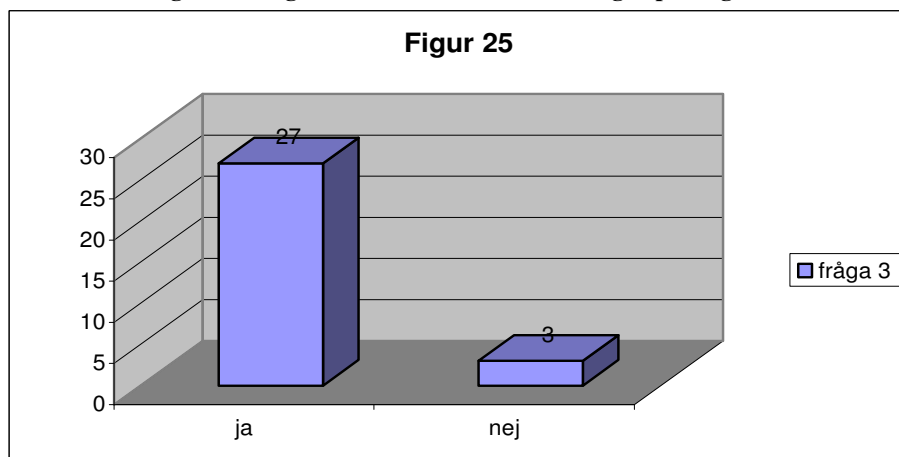

6.2.2 Fråga 2: Vilket/vilka ämnen undervisar Du i?

Deltagande lärare undervisar i följande ämnen: engelska, franska, spanska, hemkunskap, idrott & hälsa, trä- & metallslöjd, svenska, so, musik, matematik, no, bild, teknik, svenska som andra språk. En respondent arbetar som resurslärare. Överrepresenterade ämnen i undersökningen är ma/no, sv/so (eller sv i annan kombination).

6.2.3 Fråga 3: Brukar Du ge Dina elever läxor?

Figur 25. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3.

En respondent valde att svara ”ibland”. I kommun X har enbart lärare som ger läxor deltagit i undersökningen. Det var ju trots allt deras synpunkter vi behövde. De som deltagit men anger att de inte ger läxor kommer från kommun Y där enkäten delades ut till ett helt kollegium utan restriktioner. Det hade i en annan undersökning varit intressant att ta reda på motiveringarna till att inte ge läxor, om dessa innebar faktiska och didaktiska ställningstaganden. Detta ryms dock inte här.

6.2.4 Fråga 4: Hur ofta ger Du Dina elever läxor (per ämne)?

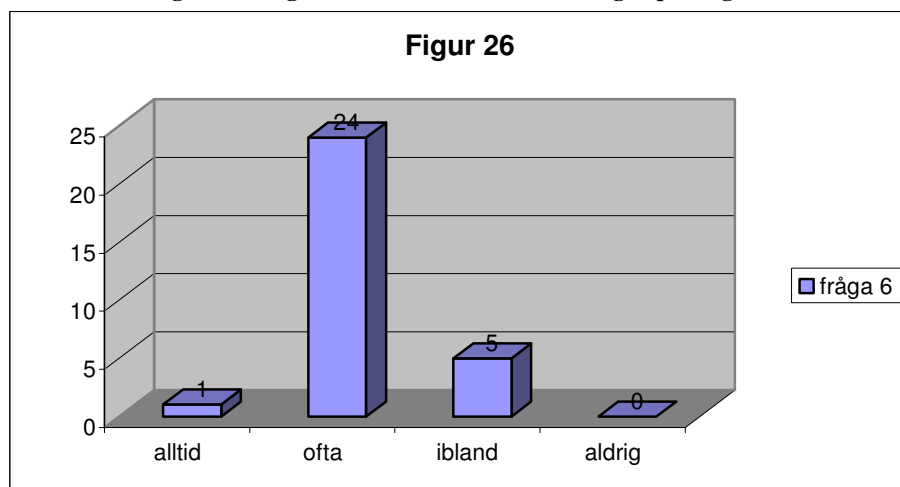
Svaren på denna fråga varierade kraftigt men det vanligast återkommande var en gång per vecka. Spannet låg mellan två gånger per vecka och två gånger per termin. Vi kunde inte se några samband mellan antal läxor och specifikt ämne.

6.2.5 Fråga 5: Vilka slags läxor brukar Du ge? (T.ex. glosor, läsläxor, räkneläxor)

Läxor som anges i svaren är bland annat: räkneläxor, grammatik, glosor, läsläxor, göra färdigt arbeten, matlagning och andra praktiska uppgifter, konditionsträning, förbereda redovisningar, fördjupningsarbeten och översättning av texter.

6.2.6 Fråga 6: Upplever Du att Dina elever brukar göra sina läxor?

Figur 26. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 6.

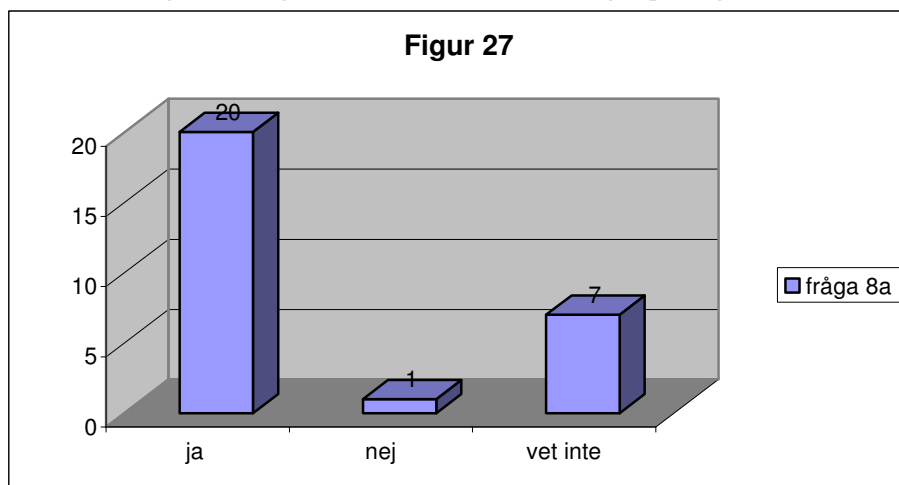
Två respondenter har fyllt i mer än ett svarsalternativ. Dessa tendenser stämmer väl överens med elevernas svar, nämligen att läxor oftast görs helt enkelt.

6.2.7 Fråga 7: Varför ger Du läxor?

De främsta skäl som anges är: tidsbrist i skolan, befästa och bekräfta kunskaper, träning och repetition av det som lärts ut på lektioner, samt öva inför prov. Många lärare menar också att läxorna ger eleverna möjlighet att arbeta i lugn och ro med uppgifter. Läxorna ger också eleverna möjlighet att träna på att ta eget ansvar. Dessa svar stämmer väl överens med det eleverna anger att de tror är lärarnas syfte med läxor. (se fråga 11 i elevenkäten)

6.2.8 Fråga 8a: Tror Du att eleverna uppfattar Ditt syfte med läxorna?

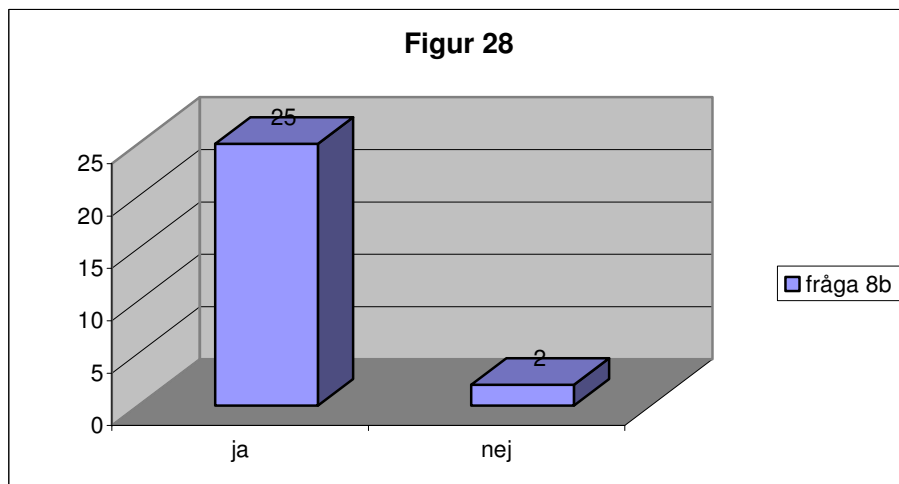
Figur 27. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8a.

Om vi jämför frågorna 11 och 12 i elevenkäten med frågorna 7 och 8 a i lärarenkäten kan man se, att trots att eleverna anger att lärarna sällan beskriver syftet med läxor tycks de ha en generell uppfattning som stämmer väl överens med lärarnas, kring motivet till att ge läxor. Det tycks med andra ord förekomma en tyst, outtalad överenskommelse vad gäller syftet med läxor.

6.2.9 Fråga 8b: Tycker Du att det är viktigt att eleverna vet syftet med en läxa?

Figur 28. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 8b

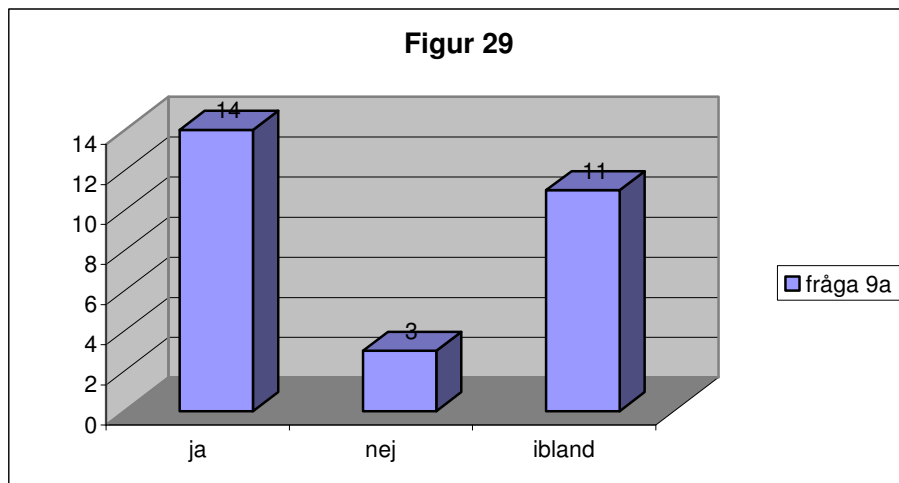

En respondent har svarat ”vet ej”.

Lärare och elever är överens om att syftet med läxan bör redogöras för. Dock kan vi utläsa att lärare inte förklarar syftet med enskilda läxor för eleverna (se fråga 12 i elevenkäten), detta till trots har eleverna alltså som nämnts ovan, en mer generell uppfattning om läxornas syfte.

6.2.10 Fråga 9a: Brukar Du förklara för Dina elever varför en läxa ges?

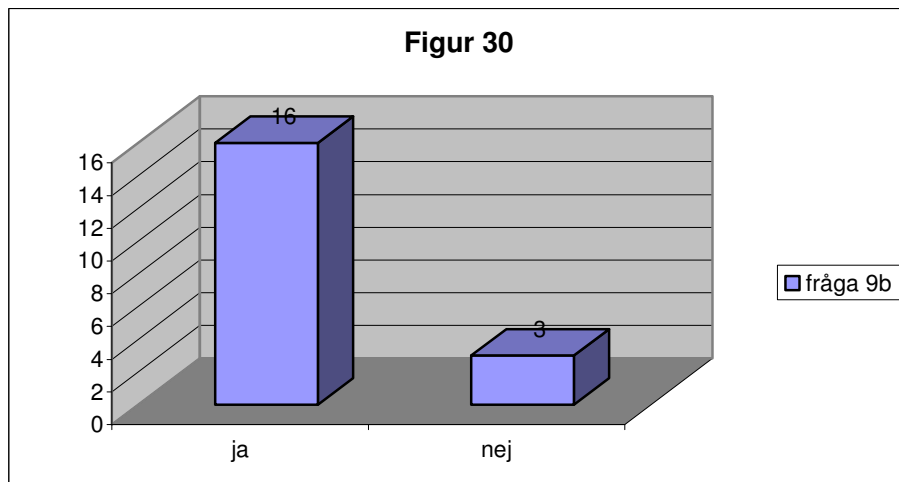
Figur 29. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9a.

Dessa svar korresponderar sämre med elevernas svar på motsvarande fråga (12 i elevenkäten). Lärarna anser i större utsträckning att de motiverar läxorna än eleverna uppfattar.

6.2.11 Fråga 9b: Om ja, märker Du någon skillnad i elevernas motivation till att göra läxan?

Figur 30. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 9b.

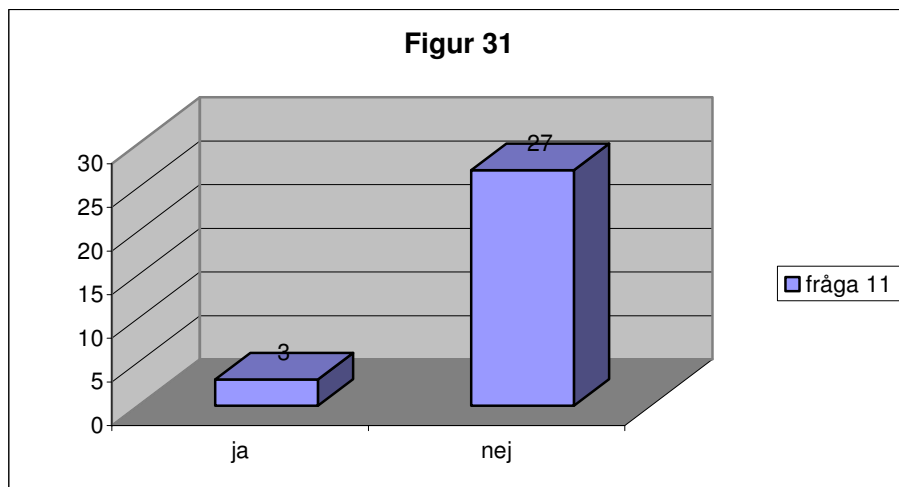
15 respondenter svarade ”ja”, två svarade ”nej” och en valde att kryssa i både ”ja” och ”nej”. Lärare och elever är eniga om att det är viktigt att motivera läxorna.

6.2.12 Fråga 10: Hur brukar Du följa upp läxorna? (t.ex. skriftligt/muntligt förhör)

Hur en läxa följs upp tycks dels bero på läraren, dels ämnet. De flesta lärare verkar dock föredra att följa upp läxan muntligt. Många uttrycker också att läxan inte är till för att ”kontrollera” eleverna. Som en lärare uttrycker det: ”huvudsyftet är inte ’att kontrollera’ eleverna utan att de repeterar för ’egen skull’”.

6.2.13 Fråga 11: Finns det någon gemensam policy vad gäller läxor på Din skola? (t.ex. läxors omfattning, innehåll, uppföljning).

Figur 31. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 11.

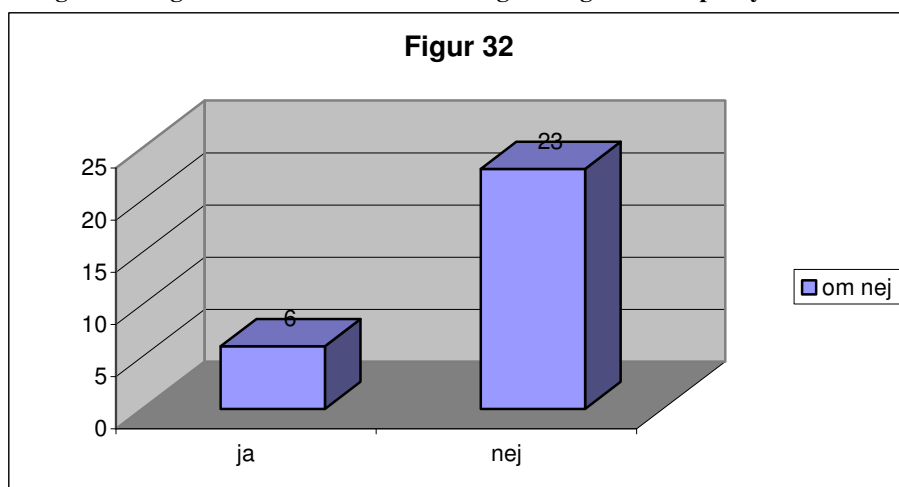
En respondent har valt att inte kryssa i något alternativ.

Om ja, vilken policy?

En av dem som har svarat "ja" anger här skolans provpolicy (inte mer än två prov per vecka). En annan skriver att det finns en gemensam planering i ämnet matematik. Den tredje påpekar att det inte står något om läxor i betygskriterier eller dylikt, "Dvs att läxor är inget kriterium för att nå målen". Hur detta ska tolkas är för oss oklart.

Om nej, tycker Du att en gemensam policy bör finnas?

Figur 32. diagram som visar svarsfördelningen om gemensam policy bör finnas.

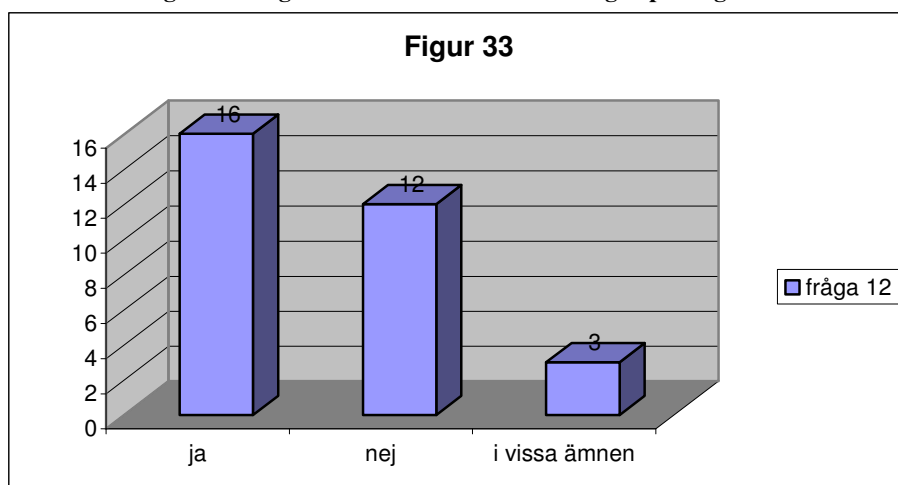

En respondent har inte svarat alls. En har kryssat både "ja" och "nej". En av dem som svarade "ja" på fråga 11 har dessutom svarat på denna följdfråga. Därutöver har den respondent som inte svarade alls på fråga 11 valt att svara här.

De som svarat ja på denna fråga uttrycker liknande åsikter. Bland annat anger man vikten av att eleverna inte får för mycket att göra, och vidare för att förhindra att några ämnen dominerar.

6.2.14 Fråga 12: Erbjuder Du/Din skola eleverna läxhjälp?

Figur 33. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 12.

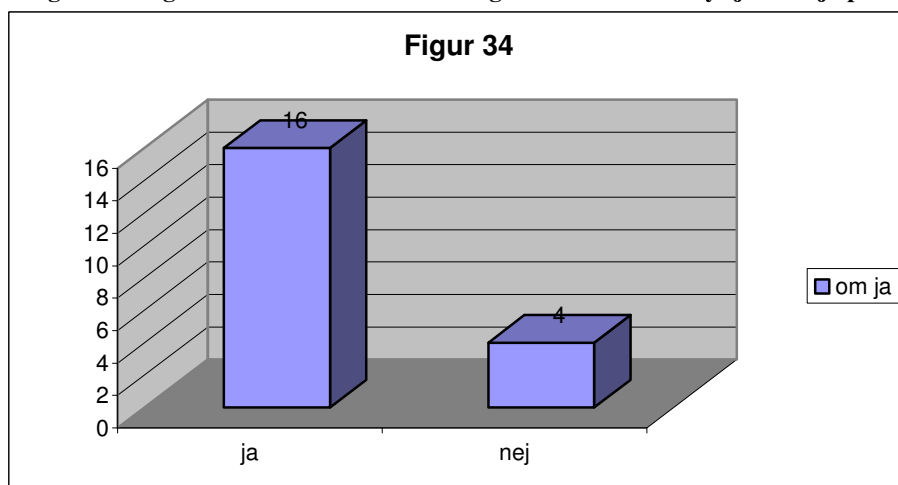

En respondent har här valt att kryssa i två alternativ ("nej" och "i vissa ämnen") och en har inte kryssat i något alternativ, men skrivit "60 min varannan vecka".

Tittar man på elevernas svar, fråga 5c elevenkäten, kan man konstatera att svaren procentuellt sett överensstämmer. Anledningen till att vi ens anser oss nöjgde att göra jämförelsen är att i vissa fall stämmer inte lärares och elevers uppfattning överens på en och samma skola, det vill säga, lärarna anger att läxhjälp erbjuds men eleverna anger det motsatta. Informationen har eventuellt inte nått fram. Det här var en fakta fråga, vi frågade inte efter någon uppfattning, antingen erbjuds hjälpen eller inte.

Om ja, utnyttjar eleverna den (läxhjälp)?

Figur 34. diagram som visar svarsfördelningen om eleverna utnyttjar läxhjälp.

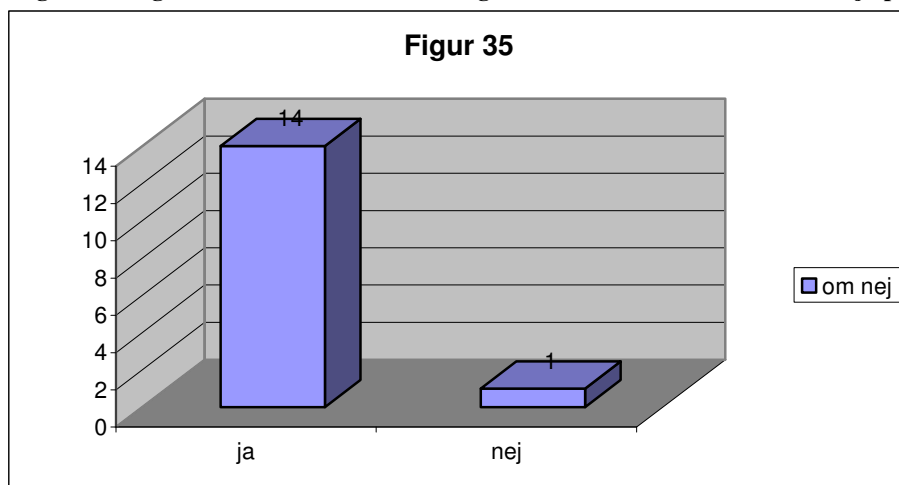

En respondent har gjort ett eget alternativ ("vet ej") och en har inte fyllt i alls, men skrivit "en del, ibland". Dessa två har vi räknat bort. En respondent har fyllt i båda alternativen.

Majoriteten anser att eleverna utnyttjar hjälpen om den erbjuds och de anser dessutom att den behövs (se nästa enkätsvar).

Om nej, tycker Du att eleverna skulle behöva läxhjälp från skolan?

Figur 35. diagram som visar svarsfördelningen om eleverna skulle behöva läxhjälp.

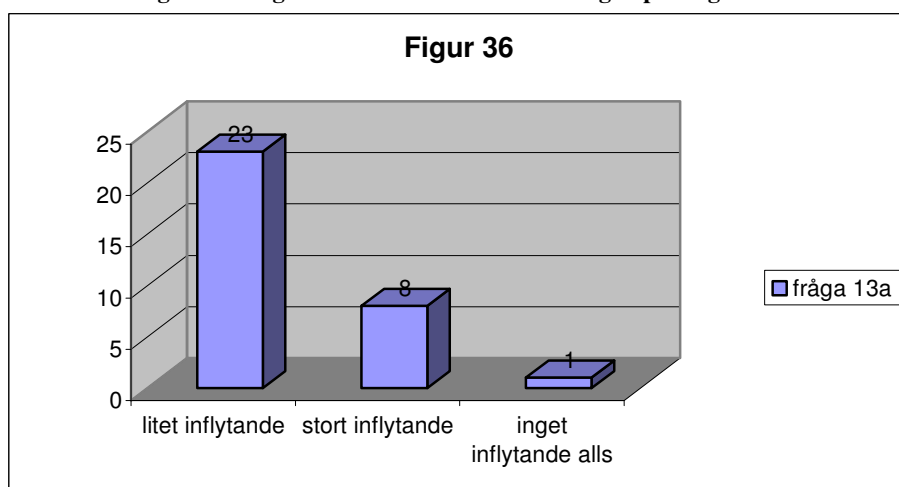
15 har svarat, trots att det egentligen endast borde finnas 12 svar. De tre extra har valt att svara på båda följdfrågorna, trots att de på fråga 12 svarat "nej".

De som anser att läxhjälp bör erbjudas anger som vanligaste skäl elevernas hemförhållanden. Dels att många saknar möjlighet att få hjälp med ämnet, dels att det kan vara för stökigt i hemmet för att få arbetsro.

6.2.15 Fråga 13: I vilken utsträckning anser Du att eleverna på Din skola har inflytande över:

a: läxmängd?

Figur 36. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13a.

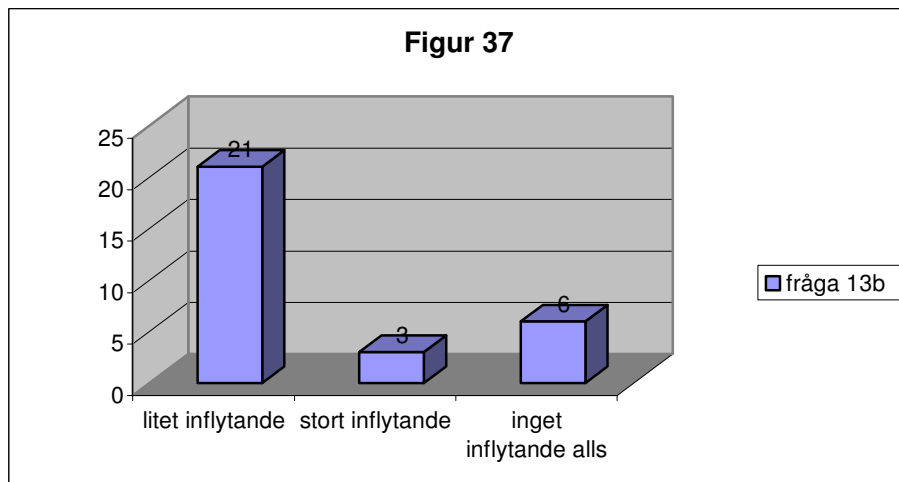
En respondent har valt att kryssa i två alternativ ("litet inflytande" och "stort inflytande").

Lärarna anser i högre utsträckning än eleverna att de senare har något inflytande över läxornas storlek.

b: läxornas innehåll?

Figur 37. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 13b.

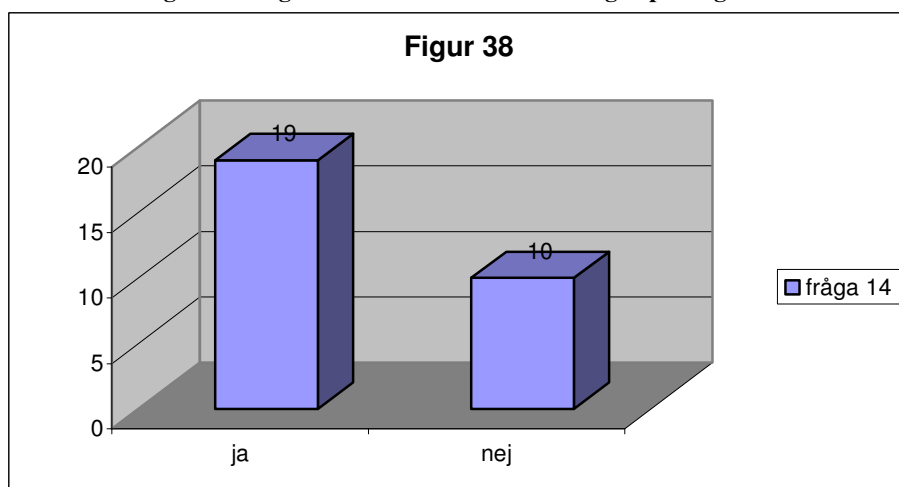

En respondent har inte kryssat i något svar och skrivit ”vet ej”.

Vad gäller läxornas innehåll är tendensen att inflytandet är ännu mindre än över mängden. Här är lärare och elever mer eniga i sina uppfattningar. Påpekas bör att både lärare och elever har nämnt att ”inflytande” är ett vagt ord som är öppet för tolkning.

6.2.16 Fråga 14: Tycker Du att det är viktigt att eleverna har inflytande över läxorna?

Figur 38. diagram som visar svarsfördelningen på fråga 14.

Två respondenter har kryssat i både ”ja” och ”nej”, tre har inte fyllt i något alls och en har satt sitt kryss mellan ”ja” och ”nej” (denna har räknats bort).

Det är anmärkningsvärt att majoriteten anser att inflytande över läxor är viktigt. (jämför med fråga 13) Eleverna anser dock i ännu högre grad att inflytande över läxor är viktigt.

(jämför med fråga 8 i elevenkäten). Inflytande över läxor tycks inte existera i den utsträckning lärare och elever önskar.

7. Slutdiskussion

Syftet med denna studie var från början att undersöka elevers uppfattning av och förhållande till läxor. Vi insåg snart att vi även behövde titta på lärares syn på läxor för att få en mer helgjuten bild. Vi anade att det kunde finnas en viss diskrepans mellan lärares och elevers uppfattningar kring läxor, framförallt vad gällde lärares syfte med läxor och det eventuella elevinflytandet.

I vår analys av resultatet av våra enkätundersökningar kom vi fram till att elever och lärare i stor utsträckning har samma uppfattning om varför läxor ges på ett generellt plan. Här är diskrepansen liten. Däremot tycks elever tämligen okunniga om den enskilda läxans syfte. Lärare och elever är vidare överens om att det är viktigt att eleverna känner till syftet med läxor. Vad vi kan utläsa av våra svar är att det är oerhört viktigt att vara tydlig och specifik när det gäller att motivera de läxor man ger, och framförallt att man som lärare inte delar ut läxor utan att ha ett bestämt syfte med just den uppgiften. Några av de lärare vi mötte under våra besök på skolorna uttryckte att det var väldigt positivt att få ta del av våra enkätfrågor eftersom det ofta går rutin i läxgivningen och läxor ges många gånger utan egentlig reflektion. I och med att de deltog i vår undersökning tvingades de tänka till en extra gång varför de egentligen ger läxor.

De flesta lärare som anger att de ger läxor gör detta av skäl som stämmer väl överens med vad tidigare forskning i ämnet visar på. Bland annat motiveras läxor med argument som tidsbrist i skolan, att eleverna får möjlighet att arbeta med skolarbete i lugn och ro, att repetera och befästa kunskaper och att träna på att ta ansvar och kunna planera sin tid. I vår undersökning, men även i tidigare forskning, framgår att lärare och elever anser att föräldrar förväntar sig att eleverna ska få läxor (Ahmad & Berlin 2005:32, Eriksson & Hallin 2005:33-34, Johnsson & Karlsson 2005:31, Löf & Rasch 2006:19, Johansson & Törnqvist 2006:29-30, Norén 2006:29-30, Pettersson 2006:25-27).

Den tid elever ägnar åt läxor varje vecka, enligt vår undersökning, är i stort sett densamma som Skolverkets undersökning från 2001-2002 visade (Westlund 2004:32). Styrdokumenten är också oförändrade. Få respondenter anger att skolan har en gemensam policy kring läxor. Därutöver är det heller inte många som anser att en sådan behövs. Vi uttolkar dock av vårt resultat att det kan vara värdefullt med en gemensam ansats. Vissa anger att det finns en policy för hur många prov som får ges varje vecka för att fördela arbetsbelastningen. Vi anser att samma skäl kan anföras i diskussionen om läxor. Som vi tidigare poängterat, var det anmärkningsvärt många elever som angav att de upplever stress i samband med läxor och detsamma kunde sägas om konflikter. Extra oroväckande är detta eftersom enkäten besvarades av tonåringar, det vill säga, unga människor som genomgår stora förändringar både fysiskt och mentalt. Att ha en gemensam läxpolicy på skolor skulle kunna reglera elevernas arbetsbörda. Eventuellt kunde en sådan policy utarbetas lokalt utifrån varje skolas förutsättningar och resurser. En väl fungerande läxhjälp på skolan skulle eventuellt kunna bidra till att minska konflikter kring läxor i hemmen.

Elevinflytande anses generellt vara viktigt av både lärare och elever. Däremot tycks elever i högre utsträckning än lärare anse att inflytandet är litet. Diskrepansen mellan elevers och lärares svar gällde framförallt att lärare anser att eleverna har ett större inflytande över läxmängden än vad eleverna anser sig ha. Inflytandet över innehållet däremot, är litet, enligt både lärare och elever, ingen större diskrepans mellan uppfattningar här sålunda. Sammanfattningsvis kan man säga att elever anser att deras inflytande över läxor är viktigare än vad lärarna anser det vara. Vi bör här påpeka att ”inflytande” av många ansågs vara ett vagt uttryck, öppet för olika tolkningar. Vad elevinflytande över läxor anbelangar har vi inte lyckats hitta kommentarer kring detta i tidigare forskning. Däremot visar tidigare forskning att elever blir mer positivt inställda till läxor om dessa är motiverade, motiverande och

pedagogiskt givande (Bartholdsson, Albertsson & Henningsson 2005:39-42; Larsson & Samefors 2006:27). En väg att gå kan vara att som lärare ha ett öppet förhållningssätt kring läxor och att diskutera uppgifterna med eleverna. Vi tänker oss att detta skulle kunna vara lika givande för motiveringen som det är att inviga eleverna i styrdokumentens mål och betygskriterier. Våra elever vill helt enkelt veta varför de ska göra en viss uppgift för att det ska kännas meningsfullt.

Den uppfattning vi får efter att ha tagit del av elevernas enkätsvar är att vår undersökning i hög grad visar samma resultat som tidigare forskning beträffande elevers uppfattning av läxor. Läxor kan ge upphov till stress och konflikter. Elever ser framtida poänger med läxor i form av studieframgångar och dylikt däremot har de svårt att se fördelarna för deras faktiska nutida tillvaro. Läxläsning inkräktar på deras sociala vardag och fritidsaktiviteter (Leo 2004:48-50).

Det vi tar med oss in i vår framtida yrkesroll vad gäller läxor är framförallt några viktiga saker: Det är otroligt viktigt att vara tydlig med varför en läxa ges, elever blir mer motiverade när de upplever att de har inflytande över sin arbetsituation. Det kan vara värdefullt med en för skolan gemensam läxpolicy och skolor bör erbjuda läxhjälp (dels för att öka jämställdheten, elever har olika hemförhållanden, dels för att minska risken för konflikter i hemmen angående läxor). Slutligen anser vi att flera argument som anges till förmån för läxor, som till exempel att lära sig att ta ansvar, studera i lugn och ro och repetera kunskap, är av den arten att de tränas lika bra under skoltid. Framförallt är det väsentligt att inta ett kritiskt förhållningssätt till läxor. Vi kan inte säga att vi är varken helt emot eller helt för läxor, men om man väljer att ge läxor så bör man reflektera noggrant över varför man ger en specifik uppgift och hur elevens helhetsituation ser ut. Eleverna bör under alla omständigheter ha möjligheten att välja hur de ska disponera sin arbetsdag.

Det finns flera frågor som har väckts hos oss när vi genomfört vår studie och som kunde vara intressanta att titta djupare på. Det hade till exempel kunnat vara givande att forska mer i vad det är som framkallar stressen kring läxor: hör det ihop med konflikter, tidsbrist eller eventuellt frustration över att behöva välja bort annat i sin fritid? Vidare kunde det vara intressant att fördjupa sig i huruvida det föreligger någon skillnad mellan pojkars och flickors upplevelse av läxor, eftersom flickor i regel presterar bättre i skolan än pojkar, och även att jämföra en sådan studie med vilkas fritidsintressen som upptar mest tid.

8. Referenser

- Ahmad, Lena & Berlin, Jessica (2005). *En studie över några lärares syn på läxan och dess syfte*. Lärarexamensuppsats. Högskolan i Kristianstad, [institutionsangivelse saknas], Kristianstad.
- Bartholdsson, Camilla, Albertsson, Magdalena & Henningsson Marie (2005). *Läxors vara eller inte vara? – En enkätundersökning bland lärare, elever och föräldrar*. Lärarexamensuppsats. Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen, Göteborg
- Cooper, Harris (2007). *The Battle Over Homework. Common Ground for Administrators, Teachers, and Parent*. Thousand Oaks: Corwin Press.
- Hellsten, Jan-Olof (1997). "Läxor är inget att orda om. Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur." *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 3, 205-220.
- Eriksson, Helena & Hallin, Eva (2005). *Läxan – traditionellt slentrianmässig eller didaktiskt genomtänkt moment*. C-uppsats. Örebro universitet, Pedagogiska institutionen, Örebro.
- Frost, Peter (1999). *Läxplågan*. [<http://members.fortunecity.com/valfrihet/nytt/homework.htm>] hämtad 2007-11-29
- Horgby, Ann-Charlotte (2004). *Ingen lag reglerar läxorna* [<http://www.lararnastidning.net/>] hämtad 2007-11-29
- Johansson, Bo & Svedner (2001). *Examensarbetet i lärarutbildningen. undersökningsmetoder och språklig utformning*. Uppsala: Kunskapsförlaget.
- Johansson, Linda & Törnqvist, Maria (2006). *Varför har vi läxor? En undersökning om lärares syfte med läxor*. Lärarexamensuppsats. Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborg.
- Johnsson, Marianne & Karlsson, Malin (2005). *Läxor. Ett arbete värt sitt resultat? En studie över några lärares syn på läxor som pedagogiskt redskap*. C-uppsats. Linköpings universitet, Institutionen för tematisk utbildning och forskning, Linköping.
- Kralovec, Etta & Buell John (2000). *The End of Homework. How Homework Disrupts Families, Overburdens Children, and Limits Learning*. Boston: Beacon Press.
- Larsson, Linda & Samefors, Helena (2006). *Motivation och läxläsning. En undersökning ur ett elevperspektiv*. Lärarexamensarbete. Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborg.
- Leo, Ulf (2004). *Läxor är och förblir skolarbete. En studie om inställningar till läxor i ett F-9spår i grundskolan*. Magisteruppsats. Malmö högskola, [institutionsangivelse saknas], Malmö.
- Lidqvist-Johansson, Catrin, Andersson, Madeleine & Källberg, Ylva (1996). *Individualisering och hemförhållande. En jämförande studie mellan två skolor*. Lärarexamensarbete. Växjö universitet, Institutionen för pedagogik, Växjö.

- Lindberg, Magnus & Ljungholm, Eva (2004). *Läxa – gynnar den inläringen?* Lärarexamensarbete. Luleå tekniska högskola, Institutionen för utbildningsvetenskap, Luleå.
- Lärarnas Riksförbund (1994). *Lärarboken*. Stockholm: Lärarnas Riksförbund.
- Löf, Annica & Rasch, Johanna (2006). *Varför läxor? En kvalitativ intervjustudie*. Lärarexamensarbete. Högskolan i Jönköping, [institutionsangivelse saknas], Jönköping.
- Malmström, Sten, Györki, Irene & Sjögren Peter A. (1994) *Bonniers svenska ordbok*. Stockholm: Bokförlaget Bonnier Alba AB.
- Maltén, Arne (1997). *Pedagogiska frågeställningar*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Malin & Lindberg, Jennie (2006). *Läxor. En intervjustudie med lärare*. Lärarexamensarbete. Luleå tekniska högskola, Institutionen för utbildningsvetenskap, Luleå.
- Norén, Christina (2006). *Varför läxor? En studie över, vilken syn några lärare i grundskolan år 7-9 har på läxor*. Lärarexamensarbete. Karlstad universitet, [institutionsangivelse saknas], Karlstad.
- Pettersson, Maria (2006). *Är läxor nödvändiga? En studie över, vilken syn några lärare som undervisar i de lägre åldrarna har på läxor*. Lärarexamensarbete. Karlstad universitet, [institutionsangivelse saknas], Karlstad.
- Skolöverstyrelsen (1962). *Lgr 62 Läroplan för grundskolan*. Stockholm: SÖ-förlaget.
- Skolöverstyrelsen (1969). *Lgr 69 Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Svenska Utbildningsförlaget Liber AB.
- Skolöverstyrelsen (1980). *Lgr 80 Läroplan för grundskolan*. Stockholm: Liber Utbildningsförlaget.
- Stukát, Staffan (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningskunskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Svensson, Karin & Svensson, Britta (2005). *Meningen med läxor – En undersökning om läxor ur lärares perspektiv*. Lärarexamensarbete. Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen, Göteborg.
- Strömbeck Malin (2007). *Är läxor nödvändiga?* Lärarexamensarbete. Malmö högskola, [institutionsangivelse saknas], Malmö.
- Södergren, Karin (2004). *Läxor stjälar tid från familjen*.
[http://www.icakuriren.se/ArticlePages/200410/04/20041004140431_Administrators073/20041004140431_Administrators073.dbp.asp] hämtad 2007-11-29
- Trost, Jan (1994). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur.

Walter, Göran (1995). *Bonniers synonymordbok*. Stockholm: Bokförlaget Bonnier Alba AB.

Westlund, Ingrid (2004). *Läxberättelser – läxor som tid och uppgift*. PIUS, Institutionen för beteendevetenskap, Linköpings universitet, Linköping.

Wikipedia. "Läxa" [<http://sv.wikipedia.org/wiki/L%C3%A4xa>] hämtad 2007-12-05

9. Bilaga 1: Elevenkäten

Anhållan om tillstånd för att Ert barn kan delta i en undersökning inom ramen för ett examensarbete vid lärarutbildningen vid Göteborgs universitet

Vi är tre studenter som läser sista terminen på korta lärarprogrammet vid Göteborgs universitet. Vi håller just nu på med vårt examensarbete, i vilket ämnet läxor behandlas. Avsikten är att ta reda på lärares syfte med läxor, samt elevers syn på och inställning till dessa. Underlaget till vår undersökning kommer att utgöras av två enkäter, en riktad till lärare och den andra riktad till elever. Resultaten från dessa enkäter kommer vi därefter att jämföra med tidigare forskning och studier kring ämnet.

Vi vill med detta brev be Er som vårdnadshavare om tillåtelse att Ert barn deltar i den frågeenkät som ingår i examensarbetet. Alla elever kommer att garanteras anonymitet. De skolor/klasser/medverkande som finns med i undersökningen kommer inte att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja i undersökningen. I enlighet med de etiska regler som gäller är deltagandet helt frivilligt. Materialet behandlas strikt konfidentiellt och kommer inte att finnas tillgängligt för annan forskning eller bearbetning.

Vad vi behöver från Er är att Ni som elevens vårdnadshavare skriver under detta brev och tillsammans med enkäten returnerar det till skolan så att ansvarig lärare kan samla in svaret vid tillfälle. Sätt således ett kryss i den ruta som gäller för er del:

Som vårdnadshavare ger jag tillstånd att mitt barn deltar i undersökningen

Som vårdnadshavare ger jag inte tillstånd att mitt barn deltar i undersökningen

Datum .....

.....
vårdnadshavares underskrift/er *elevens namn*

Har ni ytterligare frågor ber vi Er kontakta oss på nedanstående adresser, telefonnummer eller e-postadresser:

Med vänliga hälsningar

Sandra Andersson
xxx

Paula Brusck
xxx

Felicia Kovacs
xxx

Handledare för undersökningen är Niklas Pramling, fil.dr., Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik. Tfn.: 031-786 2563

Kursansvarig lärare är Jan Carle, docent, Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen. Tfn.: 031 786 4792

ENKÄTUNDERSÖKNING: LÄXOR
(*elevperspektiv*)

1. Är Du pojke
eller flicka
-

2. Vilken årskurs går Du i?

- årskurs 7   årskurs 8   årskurs 9
-

3a. När på dagen gör Du oftast Dina läxor? (Fyll i det svar som stämmer bäst)

- direkt efter skolan
 på kvällen
 på håltimmar
 inte alls
 det varierar

3b. Varför gör Du Dina läxor vid denna tid?

3c. Gör Du läxor under helgen?

- alltid
 ofta
 ibland
 aldrig
-

4. Var gör Du oftast dina läxor?

- hemma
 i skolan
 hos kompisar
 någon annanstans   var? _____

5a. Får Du den hjälp Du behöver för att lösa Dina hemuppgifter?

- ja
- nej
- jag behöver ingen hjälp

5b. Av vem får Du oftast hjälp?

- föräldrar
- lärare
- syskon
- kompisar
- andra

vem? _____

5c. Erbjuds läxhjälp från Din skola?

- ja
- nej
- i vissa ämnen

Om ja, utnyttjar Du den (läxhjälp)?

- ja
- nej

Om nej, skulle Du utnyttja den om den erbjöds?

- ja
- nej

6. Uppstår det konflikter hemma hos Dig på grund av läxor?

- ja, ofta
- ja, ibland
- nej, aldrig

Om ja, vilken typ av konflikter kan det röra sig om?

---

7. I vilken utsträckning anser Du att Du har inflytande över:

a) läxmängd?

- litet inflytande
- stort inflytande
- inget inflytande alls

b) läxornas innehåll?

- litet inflytande
- stort inflytande
- inget inflytande alls

---

8. Är det viktigt med/skulle Du vilja ha inflytande över Dina läxor?

- ja
- nej

---

9. Tycker Du om att jobba med Dina läxor?

- alltid
- ofta
- ibland
- aldrig

Varför?

10a. Ungefär hur mycket tid lägger Du på att göra läxor varje vecka?

- 0-1 timme/vecka
- 1-2 timmar/vecka
- 2-4 timmar/vecka
- mer än 4 timmar/vecka

10b. Anser Du att den mängd läxor Du får per vecka är:

- för stor
  - för liten
  - lagom
-

11. Varför tror Du att läxor ges? _____

---

12. Talar Dina lärare om för Dig/klassen varför de ger läxor?

- alltid
  - ofta
  - ibland
  - aldrig
-

13. Tycker Du att det är viktigt att läraren talar om varför en läxa ges?

- ja
- nej

Varför? _____

---

14. Ungefär hur mycket tid per vecka lägger Du på organiserade fritidsaktiviteter?

- 0-1 timme/vecka
- 1-2 timmar/vecka
- 2-4 timmar/vecka
- mer än 4 timmar/vecka

15. I vilken utsträckning anser Du att Du har "tid över", det vill säga tid som Du bestämmer över helt själv (TV, dataspel, fika, umgänge med kompisar o.s.v.)?

- för lite
- för mycket
- tillräckligt

16. Tycker Du att Din fritid är viktigare än att göra Dina läxor?

- ja
- nej

Varför? _____

---

17. Brukar Du känna Dig stressad i samband med läxorna?

- alltid
- ofta
- ibland
- aldrig

Tack för Din medverkan.

Har Du några synpunkter på denna undersökning och dess frågor så skriv dem gärna här eller på separat ark.

---

10. Bilaga 2: Lärarenkäten

Enkätundersökning: läxor

Vi är tre studenter som läser sista terminen på korta lärarprogrammet vid Göteborgs universitet. Vi håller just nu på med vårt examensarbete, i vilket ämnet läxor behandlas. Avsikten är att ta reda på lärares syfte med läxor, samt elevers syn på och inställning till dessa. Underlaget till vår undersökning kommer att utgöras av två enkäter, en riktad till lärare och den andra riktad till elever. Resultaten från dessa enkäter kommer vi därefter att jämföra med tidigare forskning och studier kring ämnet.

Alla som deltar i undersökningen kommer att garanteras anonymitet. De skolor/klasser/medverkande som finns med i studien kommer inte att nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskilja i undersökningen. I enlighet med de etiska regler som gäller är deltagandet helt frivilligt. Materialet behandlas strikt konfidentiellt och kommer inte att finnas tillgängligt för annan forskning eller bearbetning.

Har ni ytterligare frågor ber vi Er kontakta oss på nedanstående adresser, telefonnummer eller e-postadresser:

Med vänliga hälsningar

Sandra Andersson
xxx

Paula Brusik
xxx

Felicia Kovacs
xxx

Handledare för undersökningen är Niklas Pramling, fil.dr., Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik. Tfn.: 031-786 2563

Kursansvarig lärare är Jan Carle, docent, Göteborgs universitet, Sociologiska institutionen. Tfn.: 031 786 4792

ENKÄTUNDERSÖKNING: LÄXOR
(lärarperspektiv)

1. Är Du man
eller kvinna

2. Vilket/vilka ämnen undervisar Du i? _____

---

3. Brukar Du ge Dina elever läxor?

- ja
 nej

Om du svarat nej, gå vidare till fråga 11.

4. Hur ofta ger Du Dina elever läxor (per ämne)? _____

---

5. Vilka slags läxor brukar Du ge? (t.ex. glosor, läsläxor, räkneläxor) _____

---

6. Upplever Du att Dina elever brukar göra sina läxor?

- alltid
 ofta
 ibland
 aldrig

7. Varför ger Du läxor? _____

8a. Tror Du att eleverna uppfattar Ditt syfte med läxorna?

- ja
- nej
- vet inte

8b. Tycker Du att det är viktigt att eleverna vet syftet med en läxa?

- ja
- nej

9a. Brukar Du förklara för Dina elever varför en läxa ges?

- ja
- nej
- ibland

9b. Om ja, märker Du någon skillnad i elevernas motivation till att göra läxan?

- ja
- nej

10. Hur brukar Du följa upp läxorna? (t.ex. skriftligt/muntligt förhör) _____

---

11. Finns det någon gemensam policy vad gäller läxor på Din skola? (t.ex. läxors omfattning, innehåll, uppföljning).

- ja
- nej

Om ja, vilken policy? _____
_____
_____

Om nej, tycker Du att en gemensam policy borde finnas?

- ja
- nej

Varför? _____
_____
_____
_____
_____

12. Erbjuder Du/Din skola eleverna läxhjälp?

- ja
- nej
- i vissa ämnen

Om ja, utnyttjar eleverna den (läxhjälpen)?

- ja
- nej

Om nej, tycker Du att eleverna skulle behöva läxhjälp från skolan?

- ja
- nej

Varför? _____
_____
_____
_____

13. I vilken utsträckning anser Du att eleverna på Din skola har inflytande över:

